

Gävle, en äldrevänlig kommun?

- baslinjemätning

Oskar Andersson

Gävle, en äldrevänlig kommun? - baslinjemätning

Oskar Andersson

FoU Rapport 2020:6

FoU Välfärd – Region Gävleborg

Layout & form: Sam Halal, Oskar Andersson

Tryckeri: Gävle Offset

ISSN: 1654-8272

Förord

Ett växande antal städer och samhällen över hela världen strävar efter att bättre tillgodose behoven hos sina äldre invånare. WHO:s globala nätverk för äldrevänliga städer och samhällen inrättades för att främja utbyte av erfarenheter och ömsesidigt lärande mellan dessa. Att bli en äldrevänlig stad (eller i detta fall kommun) är ett långsiktigt åtagande. I det första steget har FoU Välfärd Region Gävleborg fått i uppdrag att genomföra denna baslinjemätning i syfte att undersöka äldres upplevelser och synpunkter kring förutsättningarna för att leva ett självständigt, hälsosamt och delaktigt liv i Gävle kommun. Resultatet från enkäten kommer, tillsammans med andra aktiviteter inom projektet, att utgöra ett underlag för en treårig handlingsplan.

Vi vill tacka alla som delat med sig av synpunkter och tankar om hur Gävle kommun är att bo, leva och åldras i. Era bidrag är värdefulla för det fortsatta arbetet med att nå målet att Gävle ska bli en mer äldrevänlig kommun.

Gävle, november 2020

Oskar Andersson

Utredare

FoU Välfärd, Region Gävleborg

Innehåll

Sammanfattning.....	1
Bakgrund.....	2
Äldrevänlig stad.....	2
WHOs nätverk för äldrevänliga städer.....	2
Svenska erfarenheter.....	3
Uppsala.....	3
Göteborg.....	3
Stockholm.....	4
Är Gävle en bra kommun att åldras i?.....	5
Syfte.....	5
Metod.....	5
Resultat.....	6
Samhällsstöd och tillgänglighet.....	8
Oro för bristande kvalitet i äldreomsorgen.....	9
Bättre tillgänglighet av information.....	10
Hälsofrämjande och förebyggande arbete mot äldre.....	10
Stöd i vardagssysslor.....	10
Boende och bostäder.....	11
Behovsanpassade äldreboenden.....	12
Tillgång till äldreanpassade boenden.....	12

Utomhusmiljöer, parker och byggnader	13
Tillgänglighetsanpassning och underhåll av allmänna ytor	13
Oro över att utsättas för kriminalitet.....	14
Transporter och mobilitet	15
Utökad kollektivtrafik och fler hållplatser	15
Tillgänglighetsanpassad kollektivtrafik.....	16
Gratis eller subventionerad kollektivtrafik för äldre	16
Anpassade och separerade gång- och cykelbanor	16
Tillgänglighet med bil	17
Delaktighet, inkludering och respekt	17
Gemenskap och sammanhang	18
Motverka synen på äldre som en belastning för samhället och ta tillvara på deras kompetens.....	18
Sammanfattande frågor.....	19
Diskussion	20
REFERENSER.....	24
Bilaga 1. Resultatdiagram.....	26
Bilaga 2. Enkät	40

Sammanfattning

År 2007 lanserade Världshälsoorganisationen (WHO) en guide för ett globalt utvecklingsarbete kallat Age-friendly cities and communities. Gävle kommun har sedan 2019 ingått i WHO:s nätverk för en "äldrevänlig stad" och i och med detta förbundit sig att arbeta enligt deras modell för utvecklingsarbete. I utvecklingsarbetet ingår bland annat att genomföra en baslinjemätning kring hur Gävle kommun är att leva och åldras i. Dessa resultat ska sedan utgöra underlag för en treårig handlingsplan, vilken ska ligga till grund för det fortsatta arbetet i kommunen. I mars 2020 gavs FoU Välfärd, Region Gävleborg i uppdrag att genomföra denna baslinjemätning i Gävle kommun. Syftet med baslinjemätningen skulle dels vara att efterfråga äldre personers åsikter om hur Gävle kan bli mer äldrevänligt, samt att belysa den äldre befolkningens förutsättningar för ett aktivt liv - hela livet.

En öppen webbenkät lades ut på kommunens hemsida samtidigt som information om denna enkät spreds till intresseorganisationer, pensionärsföreningar m.m.

Sammantaget visar baslinjemätningen att en övervägande andel av de äldre i Gävle, som svarat på enkäten, har en positiv bild av att åldras i kommunen. Trots detta tyder resultatet på ett upplevt behov av fortsatt arbete för att b.l.a. göra information mer tillgänglig samt skapa förutsättningar för äldres mobilitet med hjälp av tillgänglig kollektivtrafik. Vidare framhålls vikten av tillgång till boendeformer och ett tryggt offentligt rum som gör det möjligt för äldre att leva aktivt och självständigt så länge som möjligt i alla delar av kommunen.

Bakgrund

Äldrevänlig stad

År 2007 lanserade Världshälsoorganisationen (WHO) en guide för ett globalt utvecklingsarbete, The Global Network for Age-friendly Cities and Communities (GNAFCC). Bakgrunden till detta är befolkningsutvecklingen i världen som kommer innebära en åldrande befolkning och att allt fler äldre lever i städer. År 2030 bedöms 25 procent av invånarna i städerna i höginkomstländer vara över 60 år. År 2050 antas samma situation att gälla även för städerna i nuvarande utvecklingsländerna. Det är därför en stor utmaning världen över att skapa samhällen som är tillgängliga och inkluderande och där människor ges möjlighet att leva ett självständigt, hälsosamt och delaktigt liv (WHO, 2007). WHO:s utvecklingsprogram bygger på en struktur som består av åtta fokusområden som har betydelse när det gäller tillgänglighet och inflytande för äldre människor. Dessa områden är:

- Utomhusmiljöer och bebyggelse
- Bostäder
- Transporter
- Respekt och social inkludering
- Socialt deltagande
- Delaktighet i samhälle och arbetsliv
- Kommunikation och information
- Samhällsstöd och hälsovård

WHO:s nätverk för äldrevänliga städer

I nästa skede bjöd WHO in intresserade städer och kommuner världen över att ingå i ett nätverk med ambition att skapa ömsesidig kontakt och erfarenhetsutbyte. Medlemskapet i nätverket förutsätter att medverkande städer sluter upp bakom idén att bedriva utvecklingsarbete för att skapa äldrevänliga städer och kommuner (WHO, 2016). Medlemskapet förutsätter att staden eller kommunen:

- involverar och engagerar äldre människor i utvecklingsarbetet,
- genomför en baslinjemätning kring stadens eller kommunens äldrevänlighet och slutligen,
- tar fram och genomför en treårig handlingsplan som grundar sig på resultatet av baslinjemätningen.

Handlingsplanen ska sedan följas upp med hjälp av framtagna indikatorer. Under det första året var det 11 städer som anslöt sig till det globala nätverket. Idag är cirka 1 000 städer och kommuner runt om i världen med i nätverket.

Spännvidden är stor, från små samhällen till mångmiljonstäder. Sedan starten har ett antal nordiska städer och kommuner, ex. Uppsala, Göteborg, Stockholm, Trondheim, Tammerfors m.fl., anslutit sig till nätverket och arbetat med utgångspunkt i WHO:s koncept (ibid.).

Svenska erfarenheter

I Sverige har begreppet äldrevänlig stad inte använts tidigare. Däremot är tillgänglighet, inflytande och jämställdhet faktorer som många äldre ser som mycket viktiga i ett samhälle för alla åldrar. Nedan ges en kort sammanfattning av erfarenheterna från tre av städerna i nätverket: Uppsala, Göteborg och Stockholm.

Uppsala

Uppsala var först ut i Sverige med att genomföra en baslinjemätning. Arbetet pågick under 2016-17 och genomfördes utslutande utifrån WHO:s checklista över fokusområden (WHO, 2015). Målgruppen som baslinjemätningen vände sig till var personer som var 60 år eller äldre. Femton organiserade rundabordskonferenser genomfördes i och utanför Uppsala med totalt cirka 900 deltagare. Som komplement till rundabordskonferenserna delades enkäter ut på gator och torg och telefonenkäter genomfördes med ett urval av stadens färdtjänstanvändare (Uppsala kommun, 2017).

I Uppsalas rapport framkommer att en övervägande majoritet av de äldre i Uppsala har en positiv bild av att åldras i kommunen men att var fjärde person är tveksam eller negativ. Det fanns stora skillnader i befolkningen när det gällde hur kritisk man var. Äldre på landsbygden var i större utsträckning tveksamma eller negativa (ibid.)

Utifrån resultaten av baslinjemätningen togs fem prioriterade områden fram för det fortsatta utvecklingsarbetet:

- Minska upplevd diskriminering på grund av ålder.
- Minska skillnader i upplevd livskvalitet mellan äldre boende i staden respektive på landsbygden.
- Förbättra förhållanden på bostadsmarknaden ur ett äldreperspektiv.
- Förbättra utemiljön ur ett äldreperspektiv.
- Förbättra kollektivtrafiken ur ett äldreperspektiv.

Göteborg

I Göteborg användes ett bredare spektrum av metoder och målgruppen var där 65 år och äldre. Metoder som användes var fokusgrupper, workshops, life filming (Nordens välfärdscenter, 2018), uppsökande dialog, tjänstedesign och enkät. Utöver detta analyserades data från de senaste H70- och H85-studierna vid AgeCap på Göteborgs universitet. Totalt engagerades

drygt 630 personer under baslinjemätningen vilket är en knapp procent av målgruppen 65 år och äldre i Göteborg (knappt 87 000 personer). I rapporten från baslinjemätningen 2019 konstateras att det finns stora skillnader i hälsa mellan olika geografiska områden (stadsdelar) i Göteborg. Även inkomst och utbildning skiljer sig områdena emellan. Var femte person är född utanför Sverige, men andelen varierar från 12 till 70 procent mellan olika stadsdelar. Vid intervjuerna i Göteborg framkom bland annat att det som är viktigt i stadsmiljön är tillgång till sittplatser, offentliga toaletter, dricksvattenfontäner och offentlig konst (Göteborgs stad, 2019). Bebyggelsen ska vara varierad och blandad med en omväxling som erbjuder både vila och aktivitet. Det ska vara gångavstånd till viktiga punkter som kommunikationer, affärer, samhällsfunktioner och service. I rapporten konstateras vidare att många bor på ett sätt som inte stämmer överens med de behov som uppstår när de blir äldre. Trygghet definieras som både fysiska åtgärder och mänsklig närvaro i det offentliga rummet. De informationskanaler som används mest idag är TV, dagstidningar och radio. Alla äldre behärskar inte de digitala kanalerna och det är viktigt att fortsätta arbeta med att minska det digitala utanförskapet. Senior Göteborg, stadens utvecklingscenter för äldre frågor, har sedan 2019 kommunstyrelsens uppdrag att ta fram en handlingsplan för att göra staden mer åldersvänlig. Arbetet kommer att fokuseras på sex områden (ibid):

- Stadsmiljö,
- Mobilitet,
- Bostäder,
- Social delaktighet,
- Samhällsstöd och service
- Information och kommunikation.

Stockholm

I december 2018 gavs Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum i uppdrag att genomföra en baslinjemätning i Stockholm stad. En enkät skickades ut till 3 760 personer 65 år och äldre i ett stratifierat urval efter stadsdel, kön och ålder. För att nå grupper som är svåra att nå, som nationella minoriteter, äldre invandrare och personer med psykisk ohälsa eller missbruksproblematik, användes en förenklad enkät. Den skickades till representanter för minoritetsgrupper, invandrarföreningar, patient- och anhörigföreningar och föreningar som företräder äldre med psykisk ohälsa. Samma enkät gick också till ett urval av ledamöterna i stadsdelarnas pensionärsråd. Intervjuer genomfördes med pensionärsrådsledamöter och grupper av äldre personer vid träffpunkter och på seniorboenden. Slutligen genomfördes en tvåfrågorintervju med äldre på "gator och torg" (Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum, 2020).

Totalt besvarades enkäten av närmare 2 500 personer, vilket gav en svarsfrekvens på 66 procent. Äldrecentrum ger politiken förslag på ett antal indikatorer för att följa upp den kommande handlingsplanen för en äldrevänlig stad. Här finns mått som tillgång till internet, andel utsatt för ålderism, antal i volontärarbete eller andel politiskt aktiva eller aktiva i intresseorganisationer, men framförallt mått på trygghet och tillgänglighet (ibid.).

Är Gävle en bra kommun att åldras i?

I syfte att förbättra äldres möjligheter att leva ett mer hälsosamt, oberoende och delaktigt liv beslutade Gävle kommun att ansöka om medlemskap i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer. I augusti 2019 beviljades medlemskapet i nätverket. Arbetet skulle bedrivas i projektform och inom ramen för projektet skulle ett antal aktiviteter genomföras i samverkan med äldre. Som en del av de planerade aktiviteterna beslutades att en baslinjemätning skulle genomföras, vilket i sin tur ska ge underlag till en handlingsplan. Denna handlingsplan ska färdigställas under 2021 och ska komma att ligga till grund för kommunens fortsatta arbete för att bli en äldrevänligare kommun.

I mars 2020 gavs FoU Välfärd i uppdrag att planera och genomföra denna baslinjemätning, samt att presentera dess resultat under hösten 2020. Metod, resultat och diskussion presenteras i kommande avsnitt.

Syfte

Att, med hjälp av en baslinjemätning, undersöka äldres upplevelser kring vilka förutsättningar som finns för att leva ett självständigt, hälsosamt och delaktigt liv i Gävle kommun.

Metod

För undersökningen användes en öppen webbenkät som fanns att tillgå på Gävle kommuns hemsida. För att öka spridningen av enkäten så ombads de organisationer och föreningar som var engagerade i projektet att sprida information om enkäten till sina medlemmar, som i sin tur uppmanades föra ordet vidare. Utifrån tids- och resursaspekter så tillämpades en typ av snöbollsurval. Med hjälp av volontärer och det nätverk som finns att tillgå inom ramen för undersökningen så antas detta, utifrån givna förutsättningar, vara det bästa sättet att få en så bra spridning som möjligt på enkäten. Med detta sagt så kommer inte resultatet från denna undersökning kunna göra anspråk på att vara representativt i förhållande till dess population. Däremot antas den valda metoden åtminstone skapa förutsättningar för att nå ett brett urval (Denscombe, M. 2009). Beslut om urvalsmetod togs i samråd mellan FoU Välfärd och Gävle kommuns projektorganisation för Äldrevänlig kommun.

Undersökningen omfattar personer som är 65 år eller äldre och bor i Gävle. Exkluderade från denna undersökning är de personer inom denna åldersgrupp som bor på särskilt boende¹. Enligt 2019 års befolkningsstatistik omfattar denna population cirka 20952 st inkl. 971 st med särskilt boende (Kolada, 2020).

Resultat

Detta avsnitt inleds med en redogörelse för hur gruppen som besvarat enkäten ser ut sett till ålder, hälsa m.m. Resultatet från enkätfrågorna presenteras sedan i fem avsnitt utifrån enkätens fem frågeområden². De frågor i enkäten som besvaras enligt följande fyrgradiga skala; ”Ja, stämmer mycket väl – Ja, stämmer ganska väl – Nej stämmer inte särskilt väl - Stämmer inte alls”, kommer framförallt redovisas sammanslaget som jakande eller nekande.

Enkäten har fått totalt 654 svar. Gruppen som svarat bestod framförallt av kvinnor i åldern 65-79 år, vilka utgjorde 46% av de svarande. Den näst största gruppen var män i åldern 65-79 år, vilka utgjorde 26% av de svarande. Kvinnor i åldern 80 och äldre utgjorde 15% och män i samma ålder 13%. 65% av de svarande uppgav att de var sammanboende och övriga 35% ensamboende. Två stycken av de svarande uppgav att de hade hemtjänst. 82% av kvinnorna och 77% av männen upplevde sitt allmänna hälsotillstånd som mycket eller ganska gott.

I tabell 1 nedan presenteras populationen i relation till antal svarande fördelat på ålder och kön. Tabell 2 redogör för den geografiska uppdelningen och antal svar för varje område samt vilka stadsdelar som inryms i detta område.

Åldersgrupp	Kön	Antal invånare	Antal svar	Andel
65-79 år	Kvinnor	8109	295	4%
	Män	7468	169	2%
80+ år	Kvinnor	3221	98	3%
	Män	2154	82	4%
Totalt	-	20952	654	3%

Tabell 1. Total antal invånare i Gävle kommun (2019) som är 65+, fördelat på kön och två åldersgrupper i relation till antalet svarande. Dock ej korrigerat för de 971 individer som bor i särskilt boende.

¹ Detta innebär att undersökningen inte aktivt arbetat för att sprida enkäten till personer som har insatser från Gävle kommun i form av vård och omsorg.

² Diagram över samtliga frågor presenteras i bilaga 1.

Område	Stadsdelar som ingår i området	Antal invånare 65+ ³	Antal svar
Centrum	Nynäs – Norr, Söder - Hemsta	4461	214
Centrumnära områden	Brynäs, Strömsbro, Sättra, Lexe- Hagaström, Sörby, Andersberg, Villastaden-Fridhem, Hemlingby- Järvsta, Öster-Alderholmen	8196	272
Ytterområden	Valbo, Norrsundet, Bergby Forsbacka, Hille, Furuvik, Bomhus, Hedesunda	7636	164

Tabell 2. Totalt antal svar i förhållande till ungefärligt antal invånare (2018) i respektive område. Notera att områdesindelningen bygger på de delområden som Gävle kommun är uppdelat i och hur de är lokaliserade i förhållande till Gävle centrum. Denna uppdelning är också baserad på underlaget som inte tillät uppdelning på lägre nivå då ett antal stadsdelar hade för få svar för att presenteras enskilt.

De som svarat har också haft möjlighet att lämna kommentarer eller förslag, i fritext, på vad som skulle kunna göra Gävle kommun mer äldrevänlig. Resultaten från fritextsvaren kategoriserades in under något av de fem frågeområdena i enkäten och delades sedan upp i subkategorier. Dessa subkategorier presenteras i slutet av varje områdesavsnitt i denna resultatdel. De citat som används i resultatredovisningen är de citat⁴ som ansågs bäst spegla kärnan av innehållen i sin subkategori. Då subkategorierna innehåller ett varierat antal svar så redovisas antalet svar per kategori och subkategori i tabell 3 nedan.

Område	Subkategori	Antal fritextsvar
Samhällsstöd och tillgänglighet	Oro för bristande kvalitet i äldreomsorgen	17
	Bättre tillgänglighet av information	7
	Hälsofrämjande och förebyggande arbete mot äldre	12
	Stöd i vardagssysslor	7
Boende och bostäder	Behovsanpassade äldreboenden	8
	Tillgång till äldreanpassade boenden	26
Utomhusmiljöer, parker och byggnader	Tillgänglighetsanpassning och underhåll av allmänna ytor	26

³ Antal invånare 2018 enligt Gävle kommun, gavle.se

⁴ Citaten som används i resultatredovisningen återges ordagrant.

	Oro över att utsättas för kriminalitet	14
Transporter och mobilitet	Utökad kollektivtrafik och fler hållplatser	30
	Tillgänglighetsanpassad kollektivtrafik	5
	Gratis eller subventionerad kollektivtrafik för äldre	24
	Anpassade och separerade gång- och cykelbanor	38
	Tillgänglighet med bil	8
Delaktighet, inkludering och respekt	Gemenskap och sammanhang	26
	Motverka synen på äldre som en belastning för samhället och ta tillvara på deras kompetens	7

Tabell 3. I denna tabell redovisas antalet fritextsvar som ligger till grund för respektive subkategori.

Samhällsstöd och tillgänglighet

87% av samtliga svarande anser att det stämmer mycket eller ganska väl att det finns ett tillräckligt utbud av service i närområdet. Däremot finns en skillnad mellan centrum, centrumnära områden och ytterområden gällande hur man uppfattar tillgången till service via promenad eller buss. 94% av de svarande som bor i centrum anger att de utan problem kan nå exempelvis livsmedelsbutik, bank m.m. till fots eller med buss medan denna siffra i centrumnära områden är 88% och i ytterområden 79%.

96% av de svarande i gruppen 65-79 år uppger att de har lätt att få kontakt med sin hälsocentral, medan motsvarande siffra i gruppen 80+ är 93%. När det handlar om huruvida man vet vart man ska vända sig för att ansöka om insatser från kommunen så svarar 73% av kvinnorna och 58% av männen jakande. Av samtliga svarande så anger 42% att de känner sig trygga med att de alltid kommer få den hjälp de behöver från kommunen. Detta jämfört med 30% av samtliga svarande som anger att de inte vet och 29% som inte känner sig trygga med att de kommer få den hjälp de behöver från kommunen (se diagram 1).

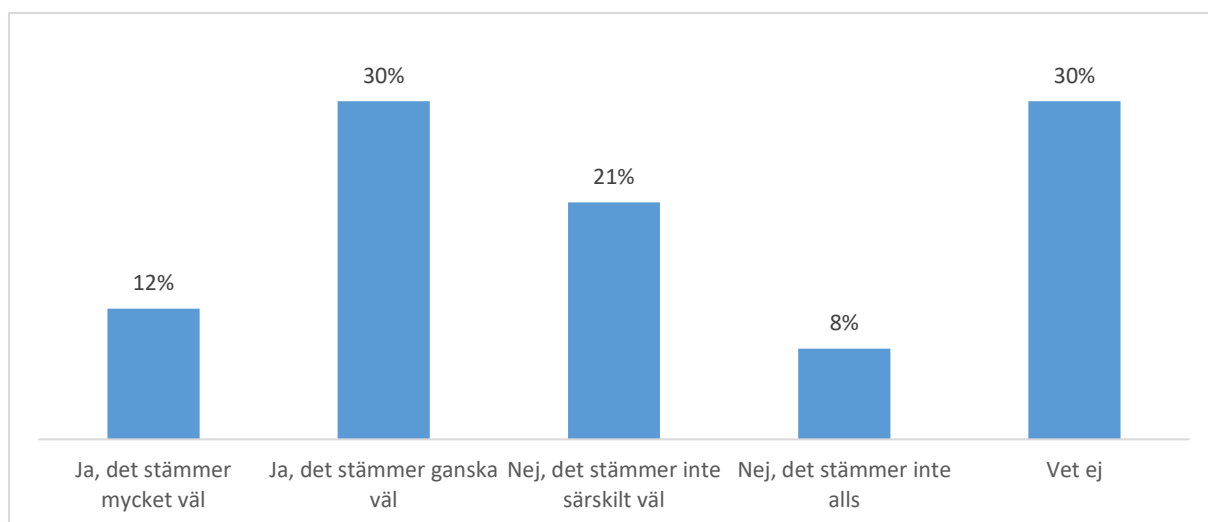

Diagram 1. Jag känner mig trygg med att jag alltid kommer få den hjälp jag behöver från kommunen. Andel (n=652)

95% av samtliga svarande uppger att de använder internet. Användningen av internet varierar lite mellan åldersgrupperna. 99% i åldersgruppen 65-79 anger att de använder internet medan motsvarande andel i åldersgruppen 80+ är 83%. Fördelningen mellan kön inom båda grupperna är jämn. Av de som använder internet så uppger 95% att de har lätt att hitta den information de söker.

Oro för bristande kvalitet i äldreomsorgen

Resultatet i fritextsvaren tyder på att det finns en oro för brister inom äldreomsorgen. De svarande ger uttryck för en bild av äldreomsorgen som präglad av låg personalkontinuitet och bristande kundperspektiv och kompetens. Denna bild tycks ge upphov till oro inför den eventuella dagen de svarande själva är i behov av vård- och omsorgsinsatser.

”Med den nya krisen så blir ju bristerna inom åldringsvård och hemtjänst uppenbara, även för dem som inte velat se det förut. För egen del hoppas jag att jag dör knall och fall för att slippa utsättas för en illa fungerande hemtjänst.”

”Har svårt att svara på hur bra kommunen är för oss äldre. Har aldrig behövt nyttja tjänster eller ha kontakt med kommunen. Tyvärr har jag hört alltför mycket negativt från jämnåriga om att det inte fungerar speciellt bra vilket gör att det känns oroande.”

Resultatet visar också att det finns brist i förtroende för hur äldreomsorgen hanterar den pågående pandemin gällande exempelvis skyddsutrustning och personalkontinuitet.

”Hemtjänsten ett enda virr varr. Oorganiserad. Hemtjänsten fortsätter att springa hit o dit utan skyddsutrustning munskydd tex. I dessa Corona tider. Från Corona smittade till icke ännu smittade. Katastrof som välfärd behandlar de äldre o deras personal.”

Bättre tillgänglighet av information

Under denna subkategori av fritextsvar uttrycks behovet av lättillgänglig information och kundtjänst. De som svarat efterfrågar riktad information till äldre utan att de själva ska behöva söka upp den.

”Information om kommunens tankar till oss äldre adresserade direkt till oss. Då kanske man känner sig betydelsefull. Alla har inte kunskap att söka själv på nätet.”

Vidare lyfts behovet av en mer lättnavigerad kommunal hemsida, direkta vägar till de funktioner som ska kontaktas och att en fysisk kundtjänst är viktig att behålla.

”Äldre personer vill tala med människor, inte vara beroende av teknik.”

”Info från kommunen till de som fyller 65 , gäller även info från Region Gävleborg. Har ingen aning om vad som erbjuds då det är svårt att hitta info på kommunens hemsida.”

Hälsofrämjande och förebyggande arbete mot äldre

Ökad tillgång, anpassning och rabatterade priser på gym och bad är något som framhålls som önskvärt. Även en ökning av Fysisk Aktivitet på Recept (FaR) är något som efterfrågas. Detta för att sätta mer fokus på förebyggande och hälsofrämjande insatser för äldre.

”Sjukvården skulle kunna skriva recept på fysisk aktivitet för 65 plusare. Subventionera kostnaderna för det.”

”Gratis eller subventionerade gym. Viktigt för hälsan.”

Resultatet tyder också på en önskan om regelbundna specifika hälsokontroller för äldre med fasta läkarkontakter, samtalsstöd vid förlust av närstående och gratis hjälpmedel som ett sätt att främja både psykisk och fysisk hälsa.

”Möjligheter till periodiska hälsokontroller borde finnas. Hälsocentralerna har underkapacitet i detta avseende.”

”Lära ut hur vi hanterar förluster som åldrandet tvingar på oss av olika slag”

”Rullatorer borde vara gratis till äldre som har ett behov. Skulle nog spara in på väldigt många fallolyckor. Många äldre har inte råd att köpa en rullator.”

Stöd i vardagssysslor

Att få stöd med enklare vardagssysslor är något som i denna grupp framhålls. Kommunens fixarteam för personer över 75 år är något som omnämns och uppskattas. Vad som däremot framkommer är att väntetiden för att få tjänsten utförd ofta är väldigt lång och att möjligheten till sådana tjänster kan ha begränsats under pandemin.

” Att Fixaren kan byta lampa i badrum även i Coronatider”

”Fixar teamet borde kunna organisera sig bättre. Vet aldrig när de kommer och man får vänta så länge på hjälp, efter att man har ringt.”

Däremot tycks de som svarat efterfråga möjligheten till mer behovsanpassad hjälp. Bland dessa insatser nämns allt från skotta, klippa gräs och byta lampor till att betala räkningar, få stöd med att planera privatekonomin eller använda digitala tjänster.

” Den kommunala verksamheten fungerar säkert bra för äldre men är anpassad för de av oss som börjar bli skröpliga och behöver någon form av stöd, främst fysiskt. Vi yngre äldre som är på det hela taget friska har därför i dagligt liv inget behov av den kommunala verksamheten men stort behov av stöd, rådgivning på två plan där kommunen inte har något att erbjuda... De stora bekymren för äldre i dag ligger i samhällsutvecklingen... i svårigheten att lokalisera sig i och lära sig den digitala biten”

Boende och bostäder

Bland dem som svarat på enkäten äger 76% sin bostad. 98% av de svarande uppger att deras bostad fungerar bra utifrån deras behov. 74% av de svarande anger att det stämmer mycket väl att de känner sig trygga i sin bostad och cirka 24% att det stämmer ganska väl. Andelen helt trygga är aningen högre i ytterområdena jämfört med centrumnära områden eller centrum (se diagram 2).

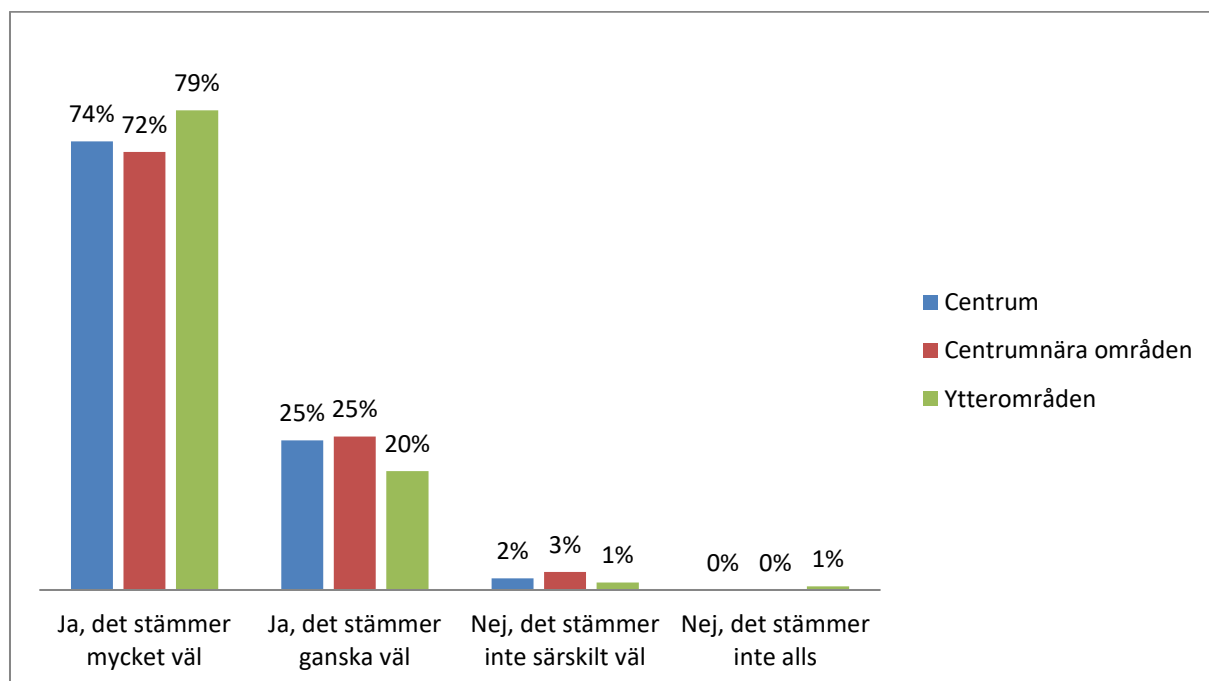

Diagram 2. Jag känner mig trygg i min bostad. Andel, geografiskt område (n=646)

Behovsanpassade äldreboenden

Att själv få avgöra när man vill flytta till äldreboende och att då få möjlighet att välja ett boende efter profil och belägenhet anses viktigt, framkommer i enkätens fritextsvar. Resultatet visar också att det finns en oro för att kvalitet på boendet och personalens kompetens inte ska möta det egna behovet den dagen man flyttar till äldreboende.

”För närvarande lever jag ett bra och tryggt liv. Men jag oroar mig för den dag jag behöver hjälp i hemmet eller ett äldreboende. Äldreomsorgen verkar inte vara prioriterat i Gävle kommun. Kommer det att finnas trygghetsboende alternativt äldreboenden och utbildad personal?”

”Att få en plats på ett boende när man själv önskar.”

Även utformning och placering av boenden ifrågasätts då de som svarat uttrycker att det borde byggas mer lägenheter på markplan och med grönområden som omger boendet.

”När ni bygger äldreboende, tänk då på utemiljön med riktiga trädgårdar/parker. Den är ju så viktig, när man har få möjligheter att komma ut. Idag är utemiljön på de flesta boenden mer el mindre bedrövlig. En del har bara asfalt o blir hänvisad till en balkong om man vill känna frisk luft. Varför inte bygga flera låga hus istället för ett stort höghus. Nederländerna har flera bra exempel på detta.”

Tillgång till äldreanpassade boenden

Frågan kring äldreanpassade bostäder och trygghetsboenden tycks vara viktig för denna grupp. De svarande framhåller behovet av en ökad tillgång till trygghetsboenden och andra typer av boenden som är särskilt anpassade för äldre sett till tillgänglighet, stöd och service.

”Lämpliga bostäder för äldre i alla stadsdelar, inte bara i centrala stan. Saknar lämpliga lägenheter för äldre i Bomhus att flytta till efter villan.”

”Alltför små möjligheter att få tillgång till en +65- lägenhet utan att man är nära döden. Det känns ganska hopplöst. Både min make och jag är beroende av att någon hjälper oss med handling och städning.”

Utöver att det finns en önskan om fler äldreanpassade lägenheter inom hela kommunen så lyfts också problemet att det ofta blir dyrare att flytta till en sådan lägenhet istället för att bo kvar i exempelvis en villa.

”Se över bostadsbeståndet. Det finns många äldre fastigheter inom kommunen som inte är anpassade efter de äldres behov. Hyresvärdarna vill inte stå för kostnader.”

”Se till att alla som behöver ett trygghetsboende också kan få det.”

De som svarat lyfter värdet av att, när behovet finns, kunna flytta till en mer anpassad bostad i närheten av de områden där de nu bor. På så sätt menar de att behovet av hemtjänst skulle minska och självständigheten bibehållas högre upp i åldrarna.

”Minska all hemtjänst genom fler möjligheter till äldreboende i olika former (inte bara i livets slutskede).”

”Se till att vi får trygghetsboende och fler platser i särskilt boende för äldre, så att vi slipper flytta när vi blir äldre.”

Utomhusmiljöer, parker och byggnader

72% av de svarande uppger att de besöker parker eller naturområden ofta. Gruppen 80 år och äldre anger i lägre grad att de ofta besöker parker eller naturområden i relation till gruppen 65-79 år. Gällande framkomlighet på trottoarer och gångvägar i närområdet så uppger 88% att de upplever den som bra. Vid en geografisk uppdelning så tycks boenden i ytterområden uppleva framkomligheten som aningen sämre i relation till centrum och centrumnära områden.

När gruppen som bor i centrum svarade på om det hänt att de har avstått från att gå ut av oro för att bli utsatta för överfall eller rån så anger 54% att det stämmer helt eller delvis. Motsvarande siffra i centrumnära områden är 44% och i ytterområden 31% (se diagram 3).

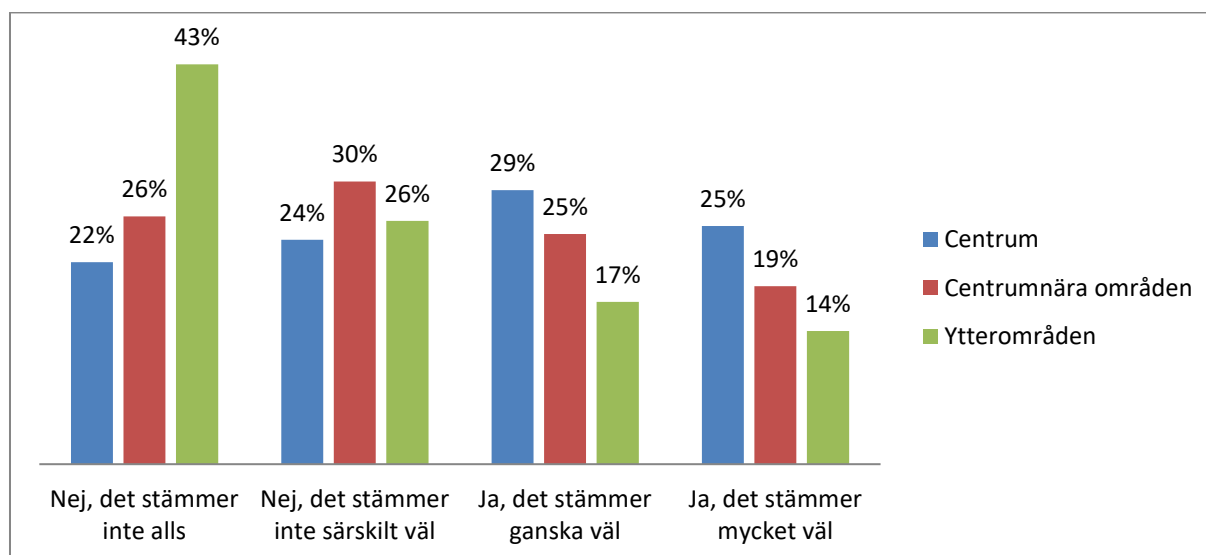

Diagram 3. Det har hänt att jag har avstått att gå ut av oro för att bli utsatt för överfall eller rån. Andel, geografiskt område (n=640)

Tillgänglighetsanpassning och underhåll av allmänna ytor

Att ta äldre i beaktande i samhällsplaneringen är något som tydligt efterfrågas i enkätens fritextsvar. Resultatet tyder på upplevda brister när det kommer till tillgänglighetsanpassning

på allmänna ytor och byggnader. Det kan exempelvis handla om tillgången på sittplatser och toaletter men också framkomlighet på trottoarer, belysning eller tydliga tidtabeller och linjekartor i busshållplatserna.

”Skulle kunna bli mer handikappanpassat för synskadade t.ex tydliga utrop av busshållplatser(finns men ofta av dålig hörbarhet), alltför många störande arrangemang på trottoarer och som ändras frekvent, tydligare markeringar om var tillgången till toaletter finns... återinför tidtabeller och linjekartor vid busshållplatser för att underlätta för äldre som inte är så bevandrad i digital teknik och även för turister och andra tillfälliga resenärer.”

”Bättre belysning behövs i Gävle Centrum. Mkt mörkt på höstkvällar a o svårt att orientera sig. Om skulpturerna skulle belysas(som Paviljongen i Esplanaden) skulle vi få en tryggare stadsmiljö”

Vidare lyfts behovet av att underhållet av allmänna ytor fungerar så att framkomligheten möter äldres behov, vilket enligt denna grupp i många fall är undermåligt.

”Tillgängligheten för rullatorer och för gående som har svårt att gå är inte bra. Obefintlig plogning från gång/cykelväg till hållplatser. Alla ska kunna ta sig till hållplats!”

”Bättre sandning vintertid parkbänkar på fler gator och framför allt vid busshållplatser chaufförer ska sänka bussen vid av o påstigning.”

Oro över att utsättas för kriminalitet

Flera av de svarande uttrycker att det finns en oro och känsla av otrygghet i vissa centrala delar av Gävle men också i andra områden i kommunen, där framförallt centrala delarna av Sättra och Andersberg omnämns.

”Många äldre som inte törs gå ut i Andersberg. Har två väninnor som blivit rånade på sina handväskor kl 12:00 på dagen. Jag kommer flytta härifrån. Andersberg är inget område att åldras i.”

”Kommunen måste se till att det blir ordning i Sättra Centrum. Idag en otrygg plats kvällstid.”

Förslagen som lyfts i fritextsvaren omfattar framförallt bättre belysning, fler synliga poliser eller liknande men också övervakningskameror. Något som återkommer i resultatet är att oron framförallt grundar sig i en rädsla för att utsättas för rån/överfall av ungdomar som rör sig i grupp.

”Patrullerande poliser på stan för känsla av trygghet. De kan försöka skingra daglediga som hänger på olika håll...”

Transporter och mobilitet

Inom detta område visar resultatet att de som svarat i huvudsak anser att kollektivtrafiken i kommunen är anpassad till äldres behov. Andelen som anger att kollektivtrafiken inte är anpassad efter äldres behov är större bland de som är 80 år eller äldre i förhållande till gruppen 65-79 år. 65% av de som svarat på enkäten uppger att de nyttjar kollektivtrafik för resor inom kommunen. De som nyttjar kollektivtrafiken är framförallt de i åldersgruppen 65-79 år. Tydligt inom både den gruppen men också gruppen 80 år och äldre, är att andelen kvinnor som nyttjar kollektivtrafik är drygt dubbelt så stor som andelen män (se diagram 4). Vidare uppger 95% av de som svarat att de känner sig trygga när de reser kollektivt.

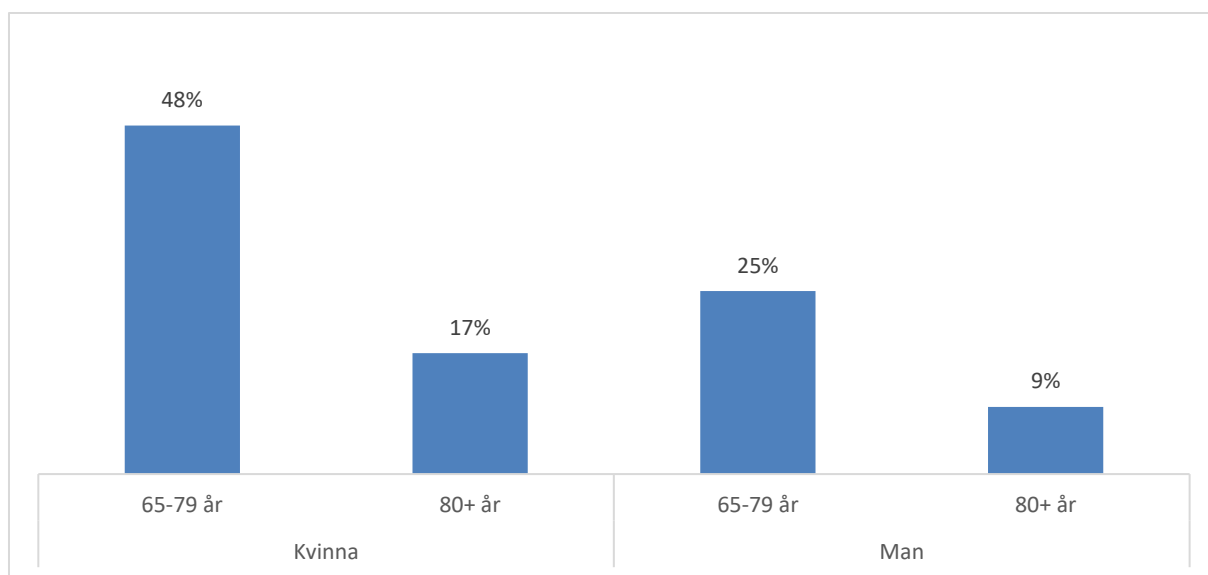

Diagram 4. Andel som nyttjar kollektivtrafik för resor inom kommunen fördelat på ålder och kön (n=417)

Utökad kollektivtrafik och fler hållplatser

De förslag och synpunkter som framkommer i fritextsvaren inom denna subkategori rör framförallt en önskan om tätare hållplatser och en ökning av antalet turer/tätare avgångar. Kollektivtrafiken tycks utifrån resultatet ha en stor betydelse för äldres rörlighet. Dock förutsätter detta att det finns hållplatser inom ett förhållandevis kort avstånd från boendet.

”Återställ de busshållplatser som tagits bort under de senaste åren. Dessutom bör nya hållplatser byggas för att minimera avståndet mellan de som finns.”

”Det är för stort fokus på Gävle Stad. Det är där allt händer men det är svårt att ta sig dit och hem igen.”

Tillgänglighetsanpassad kollektivtrafik

En annan förutsättning som framhålls som viktig för äldres rörlighet är tillgänglighetsanpassning av kollektivtrafikens fordon. Även förarens bemötande och förståelse för äldres behov anses viktigt för en tillgänglig och trygg kollektivtrafik.

”Se till att busschaufförerna stannar nära trottoaren vid hållplatserna så att de som har rullator lätt kan gå av. De stannar ofta en bit ifrån och då blir det svårt att gå av.”

”Bättre och tryggare kollektivtrafik. Busschaufförer som har kunskap om hur man behandlar äldre människor, både fysiskt och psykiskt.”

Gratis eller subventionerad kollektivtrafik för äldre

Utöver en utökad kollektivtrafik och tätare hållplatser finns det en önskan om att äldre ska få än mer subventionerade priser alternativt gratis kollektivtrafik. Detta för att öka rörligheten för äldre, främst i centrumnära och ytterområden.

”Dra inte in på gratisresorna på bussarna för oss seniorer. Tror då att många blir isolerade hemma”

”Fortsatt möjlighet fri resa kollektivtrafiken- ssk för oss som saknar bil och behöver social kontakt.”

”Busstrafiken kan bli fri för alla människor. Det har man på andra platser i landet. Man skulle sänka utsläppen av koloxid enormt mycket... Idag pratar man om besparingar och att dra in korten för pensionärer. Då spar man på pengar istället för på miljön. Många pensionärer skippar bilen pga. bussresorna. Istället införskaffar de bilar igen vilket är dåligt för miljön.”

Anpassade och separerade gång- och cykelbanor

Att säkerställa tillgången av tillgänglighetsanpassade trottoarer är något som anses viktigt och något som idag uppfattas vara bristfälligt på många ställen. Framför allt ger de svarande uttryck för behovet av bredare trottoarer utan höga kanter och som är fria från cykeltrafik.

”De höga trottoarkanterna gör det svårt att gå med rullator och definitivt att åka med elrullstol. Området Muréngatan/Södra Centralgatan borde få mer grönska. De nyaste trottoarerna är jättehöga. Visst lär man sig var trottoaren är trasig så att man kan åka ned på gatan med elrullstol, eller få åka runt ett halvt kvarter för att komma vidare.”

Gällande cykeltrafik så finns en generell önskan om att hålla cykel- och gångtrafikanter separerade. Detta tycks främst gälla området runt stortorget och Drottninggatan där det upplevs som att cyklister beblandas med gångtrafikanter och inte tar tillräcklig hänsyn till äldre.

”Se till att cyklisterna lämnar trottoarerna, som det är nu är det med livet som insats varje gång man går ut.”

”Hindra alla de som cyklar på trottoarerna trots att kommunen måste ha lagt ner både pengar o arbete på cykelbanor!”

Tillgänglighet med bil

I denna kategori lyfts framförallt tillgång till parkeringsplatser för äldre som använder bil och har behov av rymliga parkeringar med närhet till service och butiker. Önskan framförs om att lättare kunna beviljas att nyttja handikapparkering då kraven för detta anses vara för hårda.

”Ett särskilt p-tillstånd för oss som är i behov av bilen pga svårighet att gå men som inte kvalificerar oss för handikapptillstånd. Tillståndet skulle ge rätt att parkera på handikappplats men man Själv får betala p-tiden. Intyg från läkare eller snarare fysioterapeut om att rörelseproblemen finns, skulle krävas.”

Delaktighet, inkludering och respekt

Av de som besvarat enkäten har 56% angivit att det stämmer mycket väl att de har möjligheter att träffa de människor och delta i de aktiviteter de önskar. 35% uppger att det stämmer ganska väl, medan 9% anger att det inte stämmer särskilt väl eller inte alls. Gällande ofrivillig ensamhet uppger 71% av männen och 59% av kvinnorna att de aldrig besväras av ofrivillig ensamhet. De som drabbas av ofrivillig ensamhet gör det huvudsakligen någon eller några gånger i månaden eller mer sällan. 10% av de som svarat uppger att de besväras någon eller flera gånger i veckan, medan endast ett fåtal drabbas dagligen. På frågan om man upplever sig bli bemött med respekt i samhället uppger 34% att det stämmer mycket väl. 58% svarar att det stämmer ganska väl. Återstående 8% uppger att det inte stämmer särskilt väl eller inte alls. Av de som deltagit i denna undersökning är 95% heltidspensionärer och resterande 5% utgörs av deltidspensionärer, förvärvsarbete och egenföretagare. På frågan om äldres kompetens tas tillvara anger 40% att de inte vet eller har någon uppfattning om frågan. 35% anser att äldres kompetens inte tas tillvara på, medan 26% anser att äldres kompetens ändå tas tillvara inom arbetslivet (se diagram 5). På frågan om man deltagit i någon form av volontärverksamhet eller frivilligt arbete sedan sin 65-årsdag svarar 41% ja. 41% av dessa bor i så kallade centrumnära områden medan 33% bor i centrum och 26% i ytterområden. 50% av de som svarat uppger att de är aktiva inom politik, intresseorganisation eller föreningsverksamhet. Även här återfinns störst andel aktiva i centrumnära områden (42%), medan 35% av de aktiva bor i centrum och återstående 23% i ytterområden.

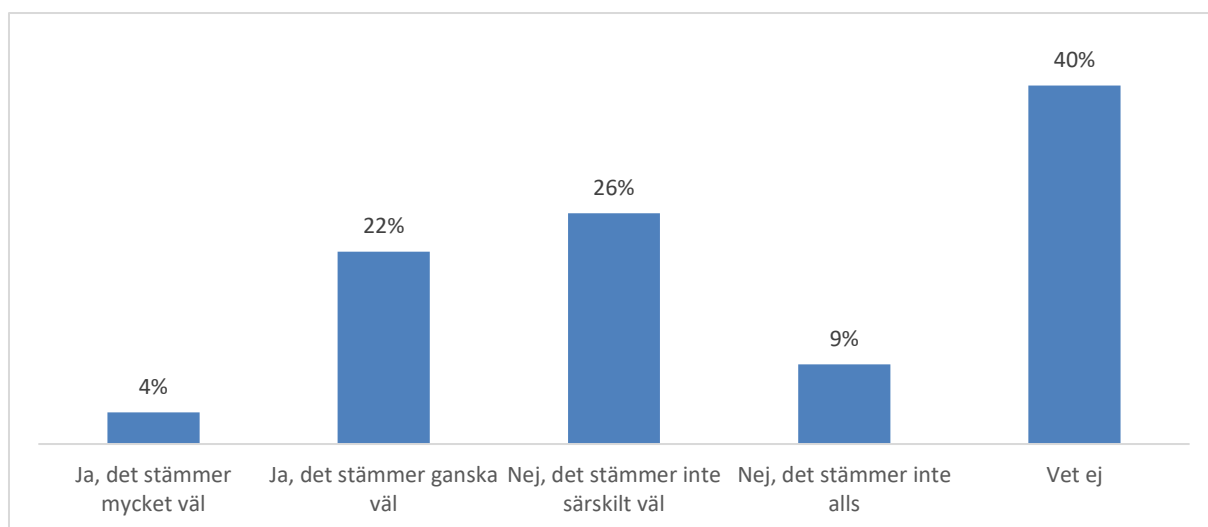

Diagram 5. Jag anser att arbetsgivare idag tar tillvara på äldre personer inom arbetslivet. Andel (n=650)

Gemenskap och sammanhang

Vikten av att ha tillgång till mötesplatser och ett kulturellt utbud har också visat sig vara av betydelse för gruppen som besvarat enkäten. De svarande uttrycker en önskan om fler mötesplatser som främjar möten mellan generationer men också värdet av ett kulturellt utbud där allt från folkparker till moderna kulturhus föreslås.

”Planering av bebyggelsen så möten underlättas mellan äldre och yngre och mellan andra olika kategorier av invånare, t ex förskola/skola tillsammans med äldreboende.”

”Måste på något sätt nå de som sitter ensamma och inte själva tar kontakt med föreningar eller andra sociala kontakter. Nå de som inte behärskar svenska så bra och gör egna aktiviteter så att de dels får träna svenska dels få fler sociala kontakter”

Vidare framhålls vikten av att erbjuda träffpunkter och anpassade lokaler för föreningsverksamhet och andra sociala sammankomster för äldre. Något som dessutom föreslås finnas i varje stadsdel i kommunen.

”Flera träffpunkter inom närområdet. I många bostadsrättsföreningar finns lokaler som kan nyttjas.”

”Det saknas samlingslokal för ex.vis föreningar som vill ha egen förplägnad som mat och egen dryck på mötena (pensionärsföreningar m.fl.) för ca. 150-200 personer.”

Motverka synen på äldre som en belastning för samhället och ta tillvara på deras kompetens

Av fritextsvaren framgår att flera av de svarande upplever sig tillhöra en grupp som ses som en belastning för samhället. Att få in fler äldre i politiken skulle enligt de svarande vara ett sätt att påverka denna syn. Utöver detta föreslås införandet av ett äldreombud/äldreråd som kan föra gruppens talan och sprida kunskap kring dess behov och förutsättningar.

”Äldre är diskriminerade i samhället. Politikernas syn på att befolkningen lever längre och att det kostar samhället pengar. Har tydligen glömt bort att vi äldre betalar högre skatt än en löntagare och tillika har vi betalat skatt under hela arbetslivet. Deras syn på äldre bör ändras radikalt för att vi ska känna oss respekterade.”

”Inrätta ett fungerande äldreråd som verkligen tas i anspråk inför VARJE beslut som tas i kommunen på alla nivåer! På samma sätt som man lägger ett barnperspektiv på varje fråga ska ett äldreperspektiv läggas.”

Sammanfattande frågor

I de två avslutande enkätfrågorna fick de som besvarade enkäten ange huruvida de upplever att deras närområde och Gävle kommun rent generellt, är äldrevänlig. 95% av de som svarat har angett att det stämmer mycket eller ganska väl att deras närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i. På frågan om Gävle kommun är en bra kommun att leva, bo och åldras i så har 82% svarat att det stämmer mycket eller ganska väl medan 9% av de svarande inte tycker att det stämmer. 9% av de svarande anger att de inte vet.

Diskussion

Med en åldrande befolkning står samhället inför utmaningen att skapa samhällen som är tillgängliga, inkluderande och ger människor förutsättningar att leva aktivt hela livet (WHO, 2007). Att möta en åldrande befolknings behov omnämns ofta som en prövning både ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, men också utifrån antagandet att behovet av personal inom vård och omsorg ökar. För att hantera detta redogör en rapport i ämnet för behovet av en effektivisering av befintliga verksamheter, användandet av modern teknik och framförallt vikten av ett ökat fokus på förebyggande och hälsofrämjande arbete. Detta istället för nedskärningar och minskat offentligt åtagande (Prochazka, 2019).

Av resultatet från baslinjemätningen att döma tycks de som svarat tillhöra en socioekonomiskt stark grupp med en relativt god hälsa, ett aktivt och socialt liv och en hög grad av självständighet. Forskning visar tydligt att socioekonomiska förhållanden är starkt kopplade till hälsa och förväntad livslängd, vilket är viktigt att ta i beaktande vid tolkning av denna rapports resultat (Karp, Agahi, Lennartsson, Lagergren & Wånell, 2013). Med hänsyn till sambandet mellan socioekonomi och hälsa är det rimligt att anta att de som tillhör socioekonomiskt svagare grupper i Gävle kommun har sämre förutsättningar att leva ett långt och aktivt liv än de som deltagit i denna undersökning. Detta talar för behovet av att följa dessa variabler över tid och i större omfattning än vad som var möjligt vid detta tillfälle. Trots att de som svarat på denna enkät har relativt goda förutsättningar framgår det ändå att det finns en oro inför den eventuella dagen då behovet av stöd och omsorg kommer och självständigheten minskar. Denna oro tar sig framförallt uttryck i rädslan för bristande kvalitet i äldreomsorgen och att den inte ska möta ens nuvarande förväntningar, vilket framkommer i fritextsvaren. Detta är något som visar sig även i enkätsvaren då närmare en tredjedel av de svarande inte känner sig trygga med att de kommer få den hjälp de behöver från kommunen.

Vidare uppger majoriteten av de som svarat på denna enkät att de använder internet samt att de också kan orientera sig och finna relevant information där. Värt att nämna är också att 93% av alla hushåll i Gävle kommun har tillgång till bredband⁵ enligt siffror från Kolada.se (2020). Trots en hög och god tillgång till bredband samt en, i denna grupp, hög andel internetanvändare, så finns ändå en osäkerhet kring den digitala utvecklingen. Bland annat framhåller de som svarat behovet av ett mer omfattande stöd med digitala tjänster för äldre. Detta anknyter till en rapport av Internetstiftelsen i Sverige som beräknar att ungefär 400 000 personer över 65 år lever i ett digitalt utanförskap (Palm m.fl., 2018). Många av dagens

⁵ Andel av områdets hushåll som har tillgång till bredband om minst 100 megabit per sekund. PTS (Post- och telestyrelsen) begär in underlag om täckning för accesstekniker av berörda parter, underlaget matchas sedan med Fastighetsregistret. Det insamlade underlaget ihop med ett antal antaganden utgör grunden för kartläggningen. För tillgång till riktigt höga hastigheter, 100 Mbit/s under gynnsamma omständigheter och minst 50 Mbit/s i bråd timme, fordras idag trådbundna accesstekniker i form av fiber- eller kabel-tv-nät. Avser situationen 1 oktober. T.o.m. 2014 avsågs befolkning istället för hushåll. Källa: Post- och telestyrelsen, PTS Bredbandskartläggning.

samhällstjänster har blivit digitala medan alternativen sällan längre erbjuds. De äldre som saknar kunskap och erfarenhet av internet och digitala tjänster riskerar då att stängas ute från många delar av samhällets information och tjänster.

Fritextsvaren tyder på att det anses viktigt att satsa på hälsofrämjande och förebyggande arbete mot äldre, just i syfte att upprätthålla sin hälsa och därmed självständighet. Bland fritextsvaren nämns riktade subventioner och satsningar på fysisk aktivitet för äldre men också behovet av regelbundna hälsokontroller och psykosociala insatser för att hantera åldrandet. Inom detta område finns det aktuell forskning som styrker evidensen kring den fysiska aktivitetens positiva effekt för ett hälsosamt åldrande. Fysisk aktivitet visar sig effektivt för att; förebygga fallolyckor hos äldre, motverka muskelsvaghet, främja hjärt- och kärhälsa och motverka fysisk funktionsnedsättning (Rose & Hernandez, 2010). Forskning kring förebyggande hembesök har kunnat påvisa att denna typ av insats har haft effekt på äldres självskattade hälsa, samt lett till minskad vårdkonsumtion och minskat behov av särskilt boende. Dock ska nämnas att effekt på minskad vårdkonsumtion och minskat behov av särskilt boende endast har påvisats i enstaka studier och bör därför tolkas med försiktighet (ibid.), (Grant m.fl., 2014).

Den dagen då det inte är möjligt att bo i eget boende finns en oro för att tvingas flytta till ett boende som man inte själv får välja eller ett boende som inte motsvarar behov eller önsknings. De som svarat framhåller att det bör finnas alternativ för dem som får svårt att klara ett eget boende i villa eller sämre anpassad bostad. De menar att det bör erbjudas äldreanpassade bostäder, i form av trygghetsboenden, seniorboenden eller liknande, inom alla stadsdelar i kommunen för dem som inte längre kan eller vill bo kvar i sin bostad. I nuläget finns det två trygghetsboenden i Gävle kommun som ägs av det kommunala fastighetsbolaget Gavlegårdarna. Dessa finns i Sätra och Södra Bomhus⁶. Utöver dessa två trygghetsboenden finns det 55+ bostäder i drygt hälften av kommunens stadsdelar. Även de ägs av Gavlegårdarna. Inga uppgifter om privata alternativ eller förhållandet mellan efterfrågan och tillgång har hittats. Detta vore dock av intresse då det framgår av resultatet att detta är en viktig fråga för de som besvarat enkäten.

De svarande ger också uttryck för en oro att utsättas för kriminalitet. Något som framförallt verkar vara aktuellt i centrum och centrumnära områden medan de som bor i ytterområden tycks besväras mindre av rädsla och oro för att utsättas för kriminalitet i sitt närområde. En annan förutsättning för att känna sig trygg utomhus är en god tillgänglighet och anpassning av allmänna ytor. Resultatet visar att de som svarat överlag är nöjda men trots detta ges uttryck

⁶ <https://www.gavlegardarna.se/hyra-och-bo/trygghetsboende/>

för förbättring genom exempelvis tätare avstånd mellan sittplatser och bättre renhållning, snöröjning och sandning. Ett annat återkommande förslag som lyfts i fritextsvaren är behovet av separerade cykel- och gångbanor i hela kommunen. Detta därför att blandad gång- och cykeltrafik uppfattas skapa otrygghet och rädsla bland de äldre som har nedsatt fysisk förmåga. Enligt 2019 års medborgarundersökning⁷ i Gävle kommun svarar endast 32% att de är nöjda med belysning av gång- och cykelvägar och omkring 30% var nöjda med underhåll och snöröjning av desamma. Trots att frågorna i baslinjemätningen skiljer sig från medborgarundersökningen styrker ändå resultaten fritextsvaren från baslinjemätningen så till vida att det finns ett upplevt behov av att utveckla dessa områden för ökad tillgänglighet, framförallt hos äldre.

De svarande ger också uttryck för behovet av tätare och mer tillgänglighetsanpassade hållplatser samt utökad kollektivtrafik med fler avgångar. Värt att nämna kring detta är att omkring 91% av befolkningen i Gävle kommun, under 2018, bodde i kollektivtrafiknära läge⁸, dvs. max 500 meter fågelvägen till en busshållplats. Många svar tyder också på en önskan om subventionerade priser eller gratis kollektivtrafik för äldre. Tillgång till kollektivtrafik och möjlighet att ta sig till hållplatser är en förutsättning för äldres mobilitet och självständighet. Detta är något som framförallt gäller för de socioekonomiskt svagare grupperna och de i centrumnära eller ytterområden. För de som använder bil istället för kollektivtrafik lyfts ett förslag om att skapa vad som skulle kunna kallas seniorparkeringar. Dvs. parkeringar med större utrymme och med närhet till entré eller liknande och som inte kräver intyg annat än att man nått en viss ålder eller liknande.

I enkäten ger de som svarat även uttryck för hur viktigt det är med förutsättningar för gemenskap och sammanhang. En stor andel av de som svarat är engagerade i någon typ av volontärarbete, politik, förening eller organisation. Bland dessa upplevs det finnas en brist på träffpunkter och stora, äldreanpassade lokaler för att anordna evenemang eller bedriva föreningsverksamhet. I och med ökad ålder minskar också det sociala nätverket. Träffpunkter och liknande sociala mötesplatser för äldre kan därför fylla en viktig funktion (Prochazka, 2019). Studier som undersökt äldres upplevelse av dessa mötesplatser tyder på att besökarna upplever att de hjälper till att upprätthålla eller skapa sociala nätverk. Det finns däremot frågetecken om de som har störst behov, alltså de som tillhör de mest socialt isolerade, nyttjar dessa. Istället antas dessa träffpunkter främst användas av kvinnor och äldre från socioekonomiskt starkare grupper med redan förhållandevis stabila sociala nätverk. Det kan

⁷ Detta är ett utvecklingsnyckeltal, se frågor och svar på kolada.se för mer information. Medborgarnas bedömning av kommunens gatu- och väghållning. Andel som på frågan "Vad tror eller tycker du om belysningen av gång- och cykelvägar i din kommun?" angett betyg 8-10, på en 10-gradig skala där 10 är "I allra högsta grad bra". Källa SCB:s medborgarundersökningar.

⁸ Andel befolkning i det geografiska området som har en trafikerad hållplats inom 500 meter från sin folkbokföringsadress. Med trafikerad hållplats avses hållplats, för samtliga trafikslag som trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06:00 och 20:00. Avståndet till hållplats utgår från fågelavstånd och beaktar inte väg- och gatunät. Källa: SCB

därför vara viktigt att ha en riktad målgrupp för dessa träffpunkter för att fånga in och locka de som har svårt att delta i sociala och kulturella sammanhang på annat sätt (Karp, Agahi, Lennartsson, Lagergren & Wånell, 2013).

Enkätsvaren tyder också på en vilja att motverka synen på äldre som en homogen grupp som endast är en belastning för samhället. I fritextsvaren ger de som svarat uttryck för behovet av att vara delaktiga på lika villkor och att förutsättningarna för detta är både kunskap men framför allt möjligheten till ett hälsosamt och aktivt åldrande med hjälp av förebyggande och hälsofrämjande insatser från samhället. I en rapport från European Observatory on Health Systems and Policies menar man att den åldrande befolkningen sannolikt bara kommer att få en begränsad påverkan på kostnaderna för vård och omsorg. Detta förklaras med att människor blir allt friskare och därför fortsätter bidra med konsumtion, arbete och skatteintäkter i allt högre åldrar (Figueras, 2018). Förebyggande insatser från samhället, vars syfte är att främja en hälsosam livsstil och därmed ett hälsosamt åldrande, bör ha ett ”vaggan till graven-perspektiv” där grunden till en god hälsa läggs så tidigt som möjligt i livet. Trots detta tyder mycket på att preventivt arbete och livsstilsförändringar även senare i livet kan ha en positiv effekt på hälsan, vilket även kan hjälpa äldre att behålla eller återerövra sin självständighet (Rostila & Toivonen, 2012), (Martin m.fl., 2011).

REFERENSER

Cylus, J., Figueras, J., Normand, C., Sagan, A., Richardson, E., North, J., & White, C. (Eds.). (2019). *Will Population Ageing Spell the End of the Welfare State?: A review of evidence and policy options. European Observatory on Health Systems and Policies.*

Grant, S., Parsons, A., Burton, J., Montgomery, P., Underhill, K., & Wilson, E. M. (2014). *Home visits for prevention of impairment and death in older adults: A systematic review.* Campbell Systematic Reviews, 10(1), 1–85. <https://doi.org/10.4073/csr.2014.3>

Göteborgs stad (2019.). *Basutvärdering – Nulägesbeskrivning av seniorers behov, erfarenheter och synpunkter om åldersvänligheten i Göteborg.* Göteborg: 2019.

Karp, A., Agahi, N., Lennartsson, C., Lagergren, M., & Wånell, S. E. (2013). *Ett hälsosamt åldrande—Kunskapsöversikt över forskning 2005-2012 om hur ett hälsosamt åldrande kan främjas på individnivå (2013:05).* Äldrecentrum.

Kolada (2020). Hämtad 26 oktober 2020, från <https://www.kolada.se/verktyg/fri-sokning/?kpi=22937,75864&years=30196,30195,30194&municipals=16776&rows=municipal,kpi&visualization=bar-chart&focus=16776>

Nordens Välfärdscenter (2018). *En bättre plats att åldras på – Arbete för åldersvänliga städer i Norden.* Stockholm: 2018.

Nordens Välfärdscenter (2019). *Skapa åldersvänliga städer i Norden - Konferens i Stockholm 15–16 oktober 2018.* Stockholm: 2019.

Palm, M., Melin Mandre, Å., & Davidsson, P. (2018). *Svenskarna och internet 2018: Undersökning om svenskarnas internetvanor.*

Prochazka, M. (2019). *Vård och omsorg om äldre—Lägesrapport 2019 (Nr 2019-3–18).* Socialstyrelsen.

Rostila, M. & Toivanen, S. (red.) (2012). *Den orättvisa hälsan: om socioekonomiska skillnader i hälsa och livslängd.* (1. utg.) Stockholm: Liber.

Rose DJ, Hernandez D. (2010). *The role of exercise in fall prevention for older adults*. Clin Geriatr Med 26(4):607-31

Sonde, L. & Johansson, L. (2020). *Stockholm - äldrevänlig stad: baslinjemätning 2019*. Stockholm: Äldrecentrum.

Swedish national institute of public health. (2007). *Healthy ageing: A challenge for Europe. A short version. National Institute of Public Health*. Stockholm: 2007.

Uppsala kommun. (2017). *Äldrevänlig stad – Om hur det är att åldras i Uppsala. Rapport*. Uppsala: 2017.

World Health Organization (Red.). (2007). *Global age-friendly cities: A guide*. World Health Organization.

World Health Organization (2016). *Creating age-friendly environments in Europe. A tool for local policymakers and planners*. World Health Organization 2016.

Bilaga 1. Resultatdiagram

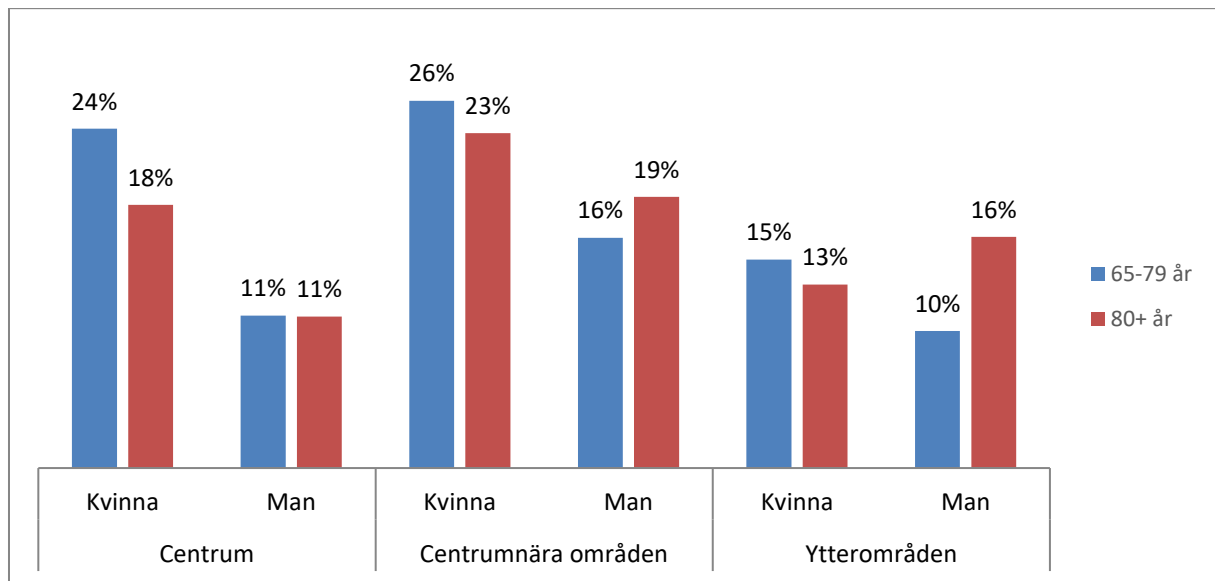

Diagram 1. Fördelning på geografiskt område efter åldersgrupp. Andel, åldersgrupper, kön (n=650)

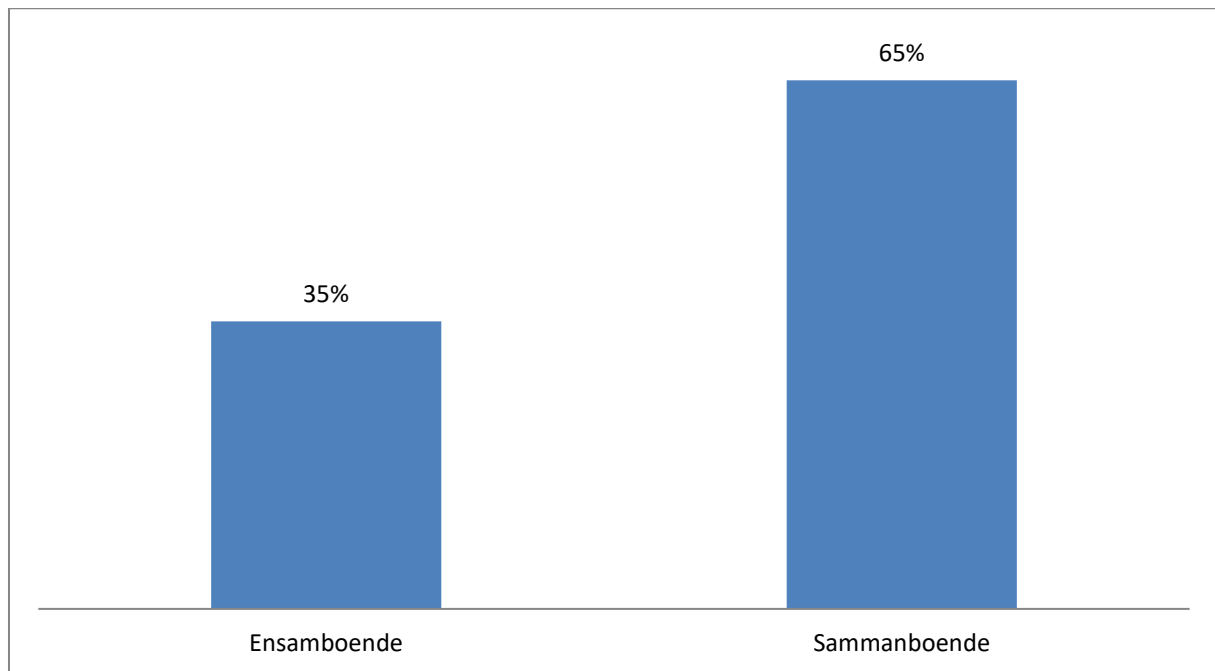

Diagram 2. Andel ensamboende eller sammanboende (n=653)

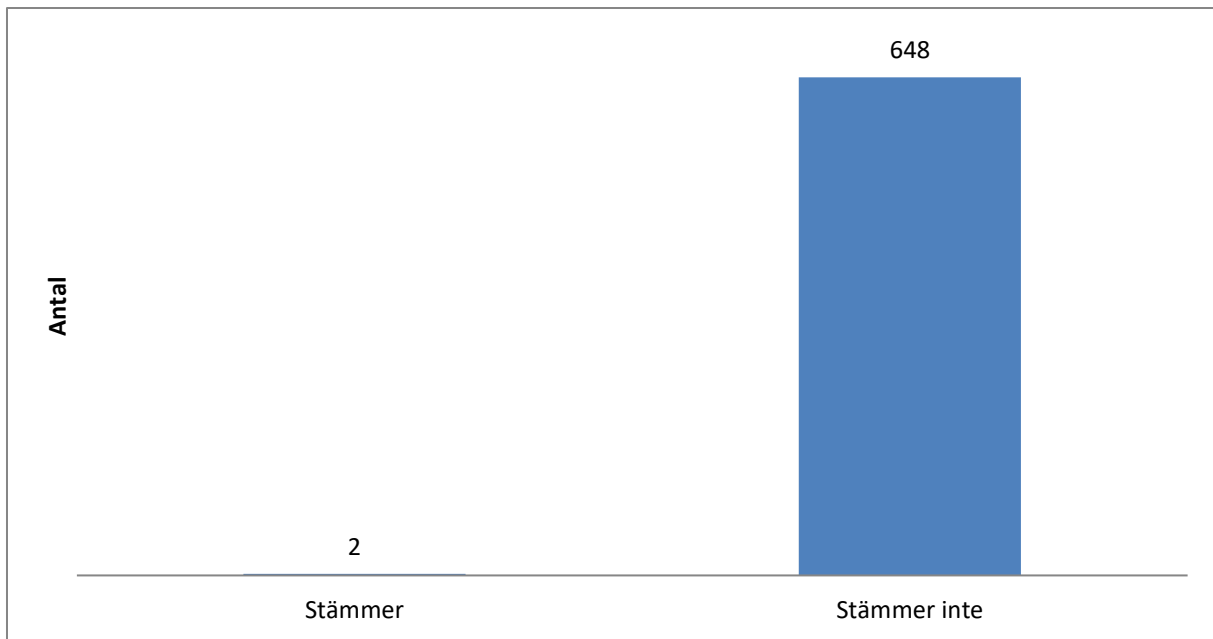

Diagram 3. Antal med hemtjänst (n=650)

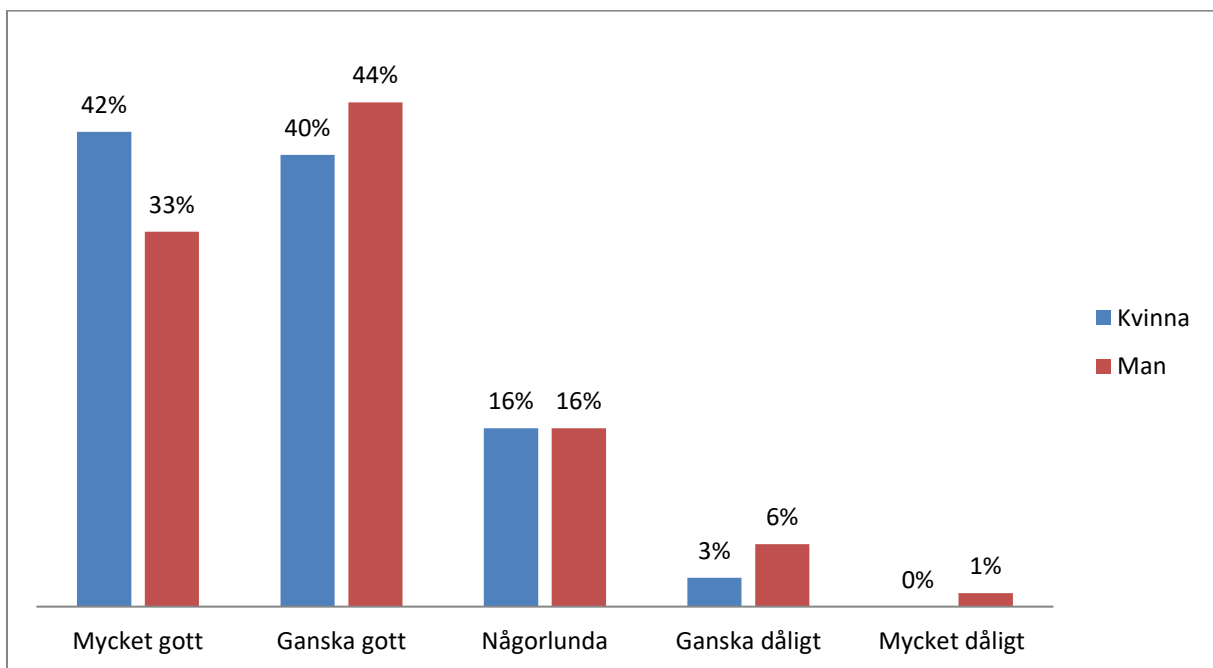

Diagram 4. Bedömning av allmänt hälsotillstånd. Andelar, kön (n=653)

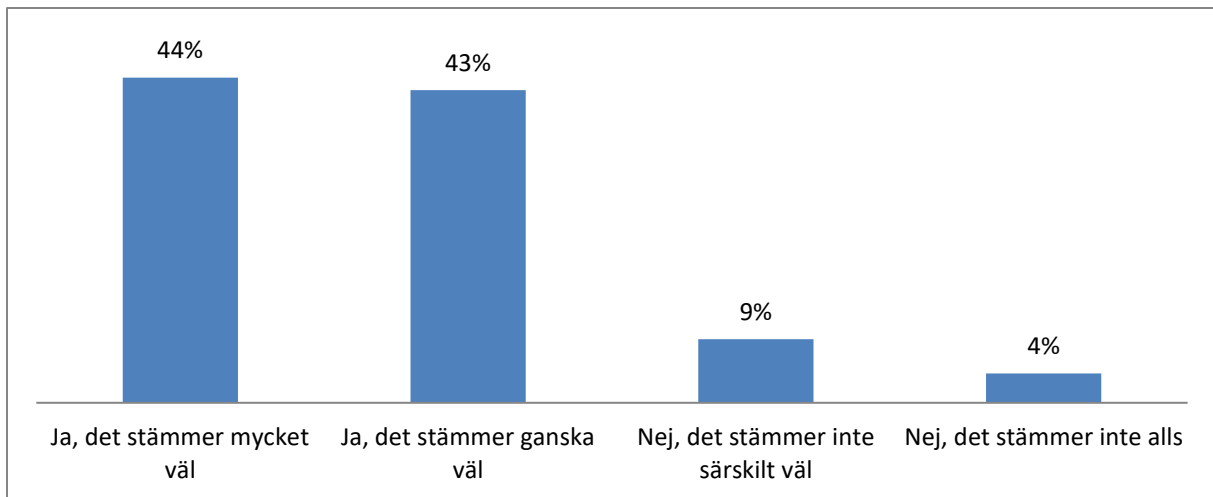

Diagram 5. Jag anser att det finns ett tillräckligt utbud av service i närheten av där jag bor, till exempel livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek. Andelar (n=646)

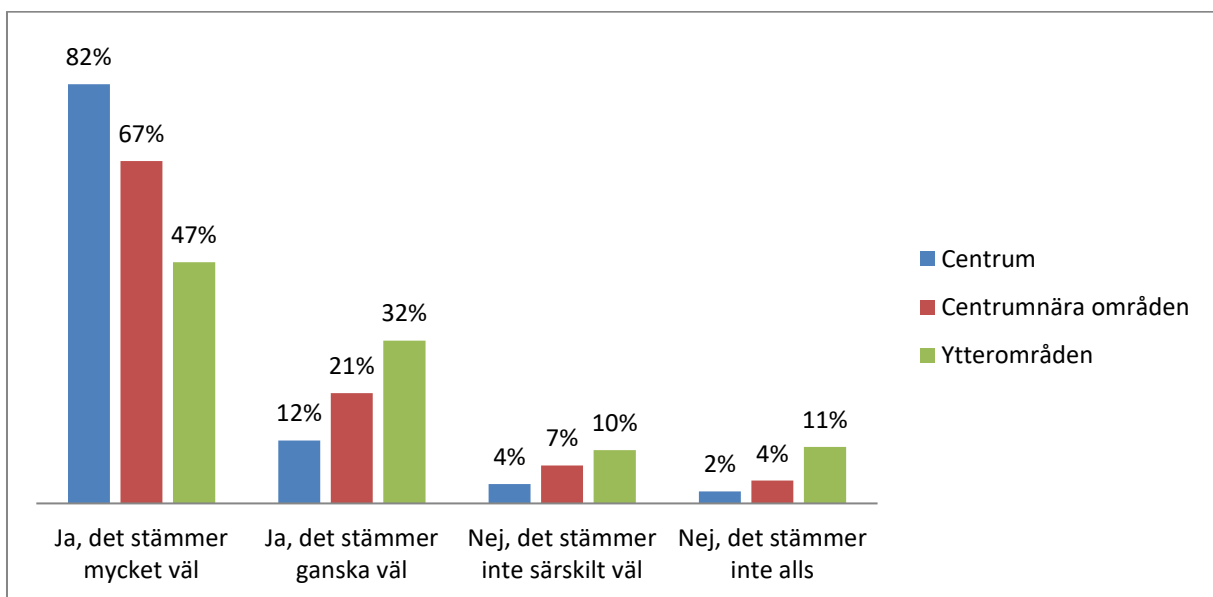

Diagram 6. Jag kan utan problem ta mig till livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek genom att gå eller använda kollektivtrafik. Andelar, geografiskt område (n=649)

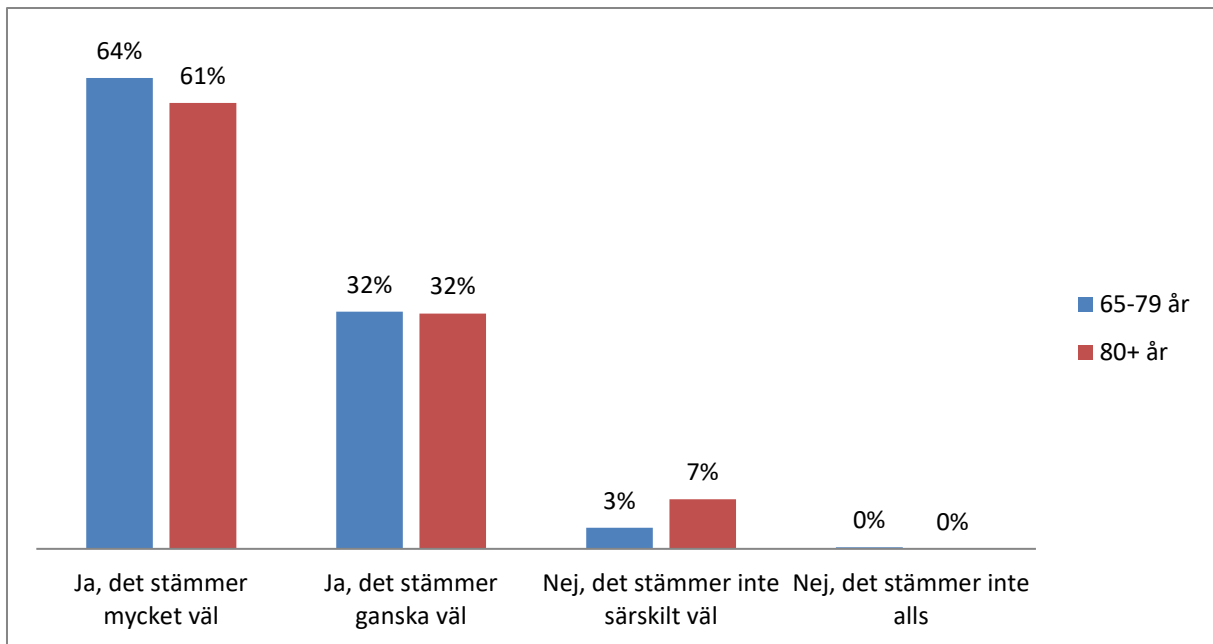

Diagram 7. Jag har lätt att få kontakt med min hälsocentral. Andelar, åldersgrupp (n=651)

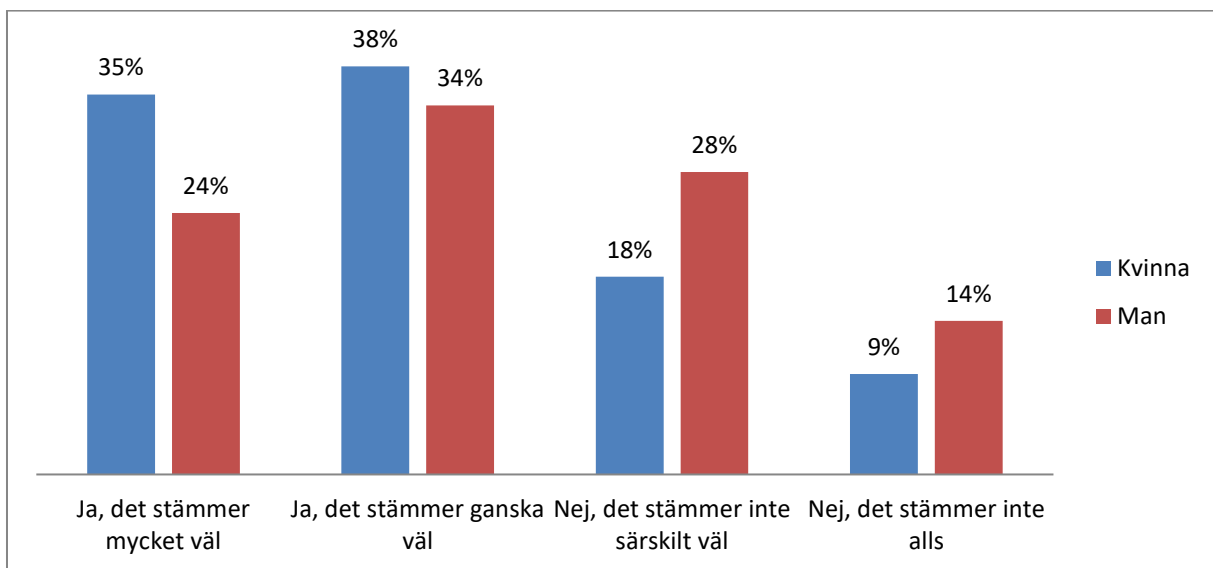

Diagram 8. Jag vet vart jag ska vända mig för att ansöka om hjälpinsatser från kommunen. Andelar, kön (n=648)

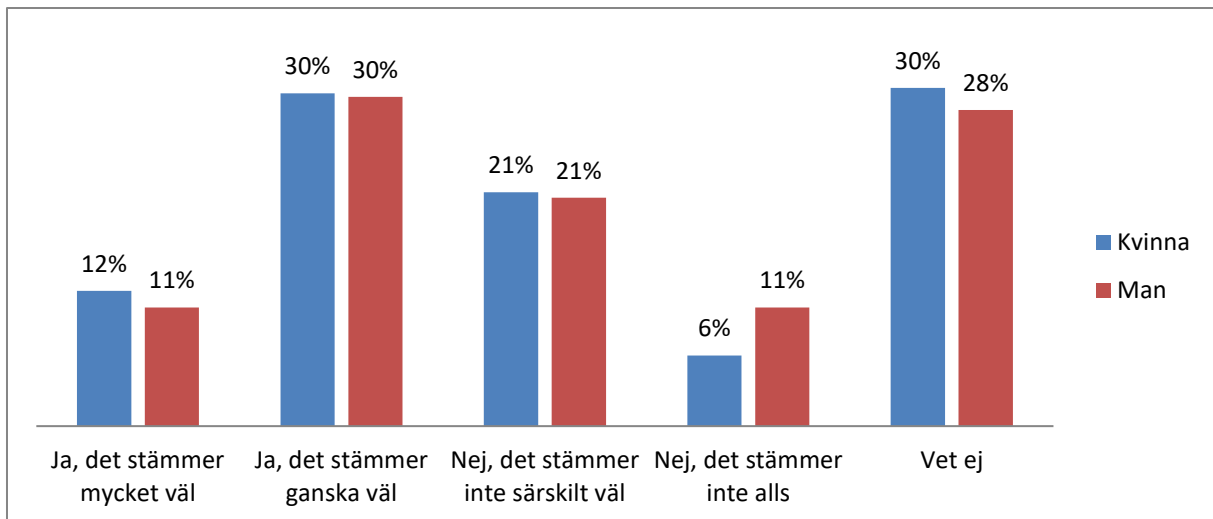

Diagram 9. Jag känner mig trygg med att jag alltid kommer att få den hjälp jag behöver från kommunen. Andelar, kön (n=651)

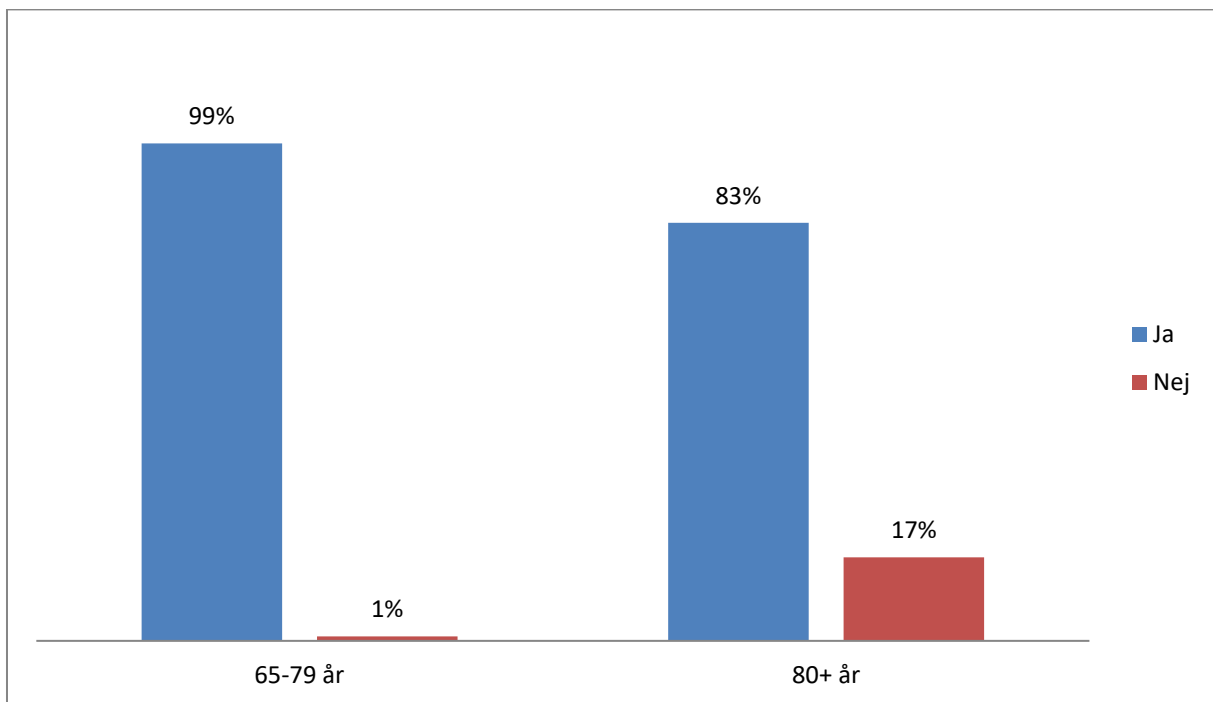

Diagram 10. Jag använder internet. Andelar, åldersgrupp (n=648)

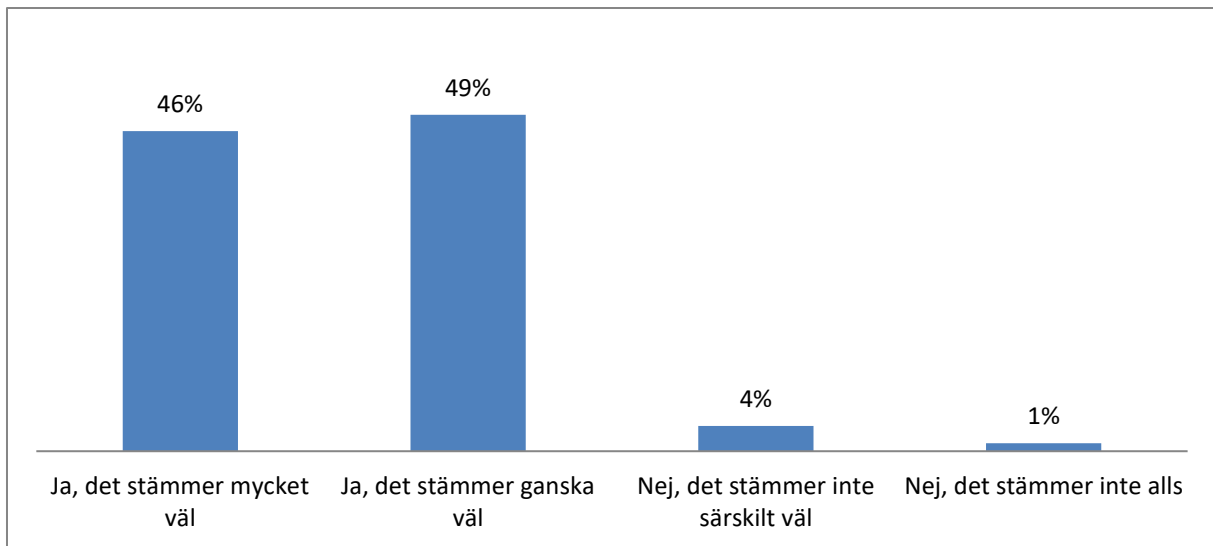

Diagram 11. Jag har lätt att hitta det jag söker information om på internet. Andelar (n=601)

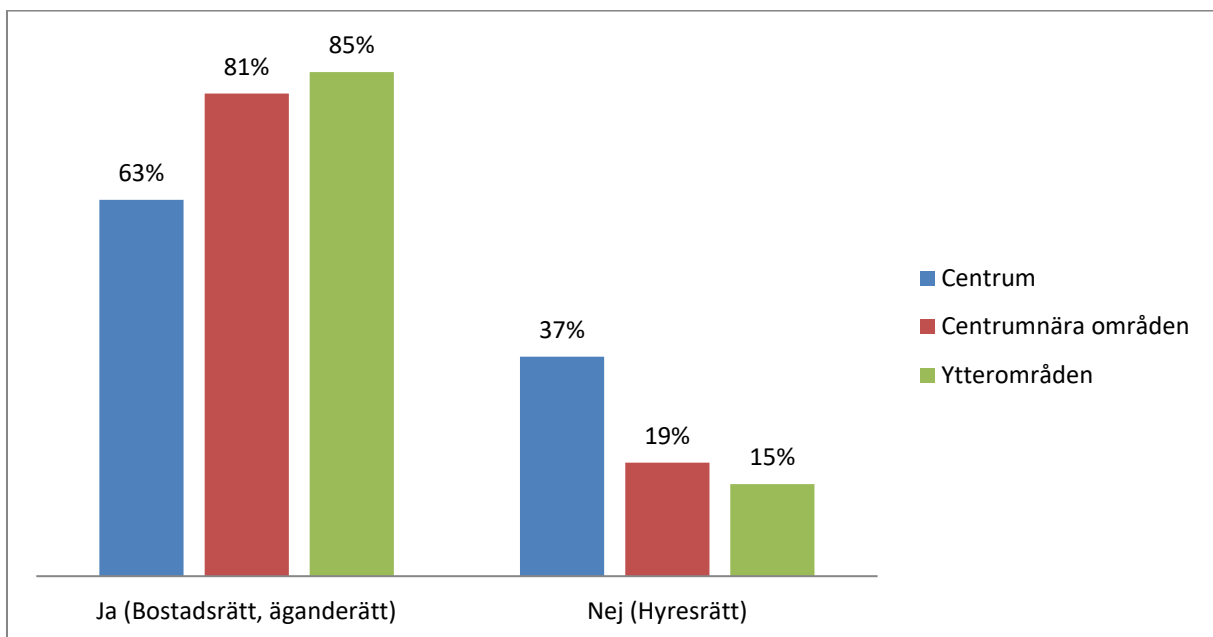

Diagram 12. Äger du din bostad? Andelar, geografiskt område (n=642)

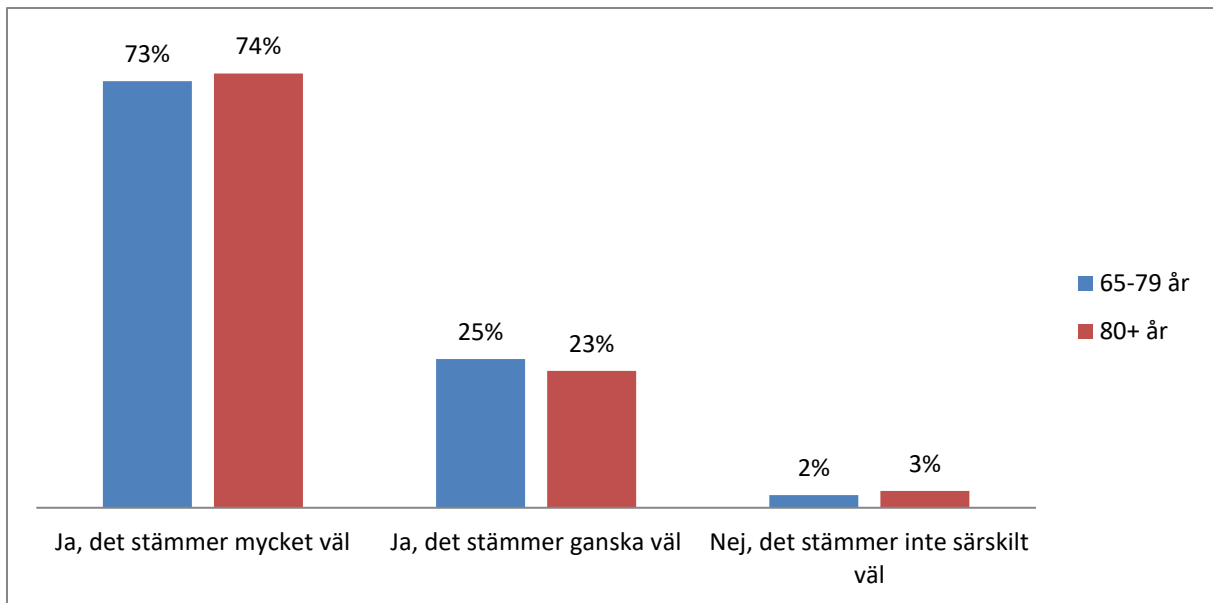

Diagram 13. Jag tycker att min bostad fungerar bra utifrån mina behov. Andelar, åldersgrupp (n=643)

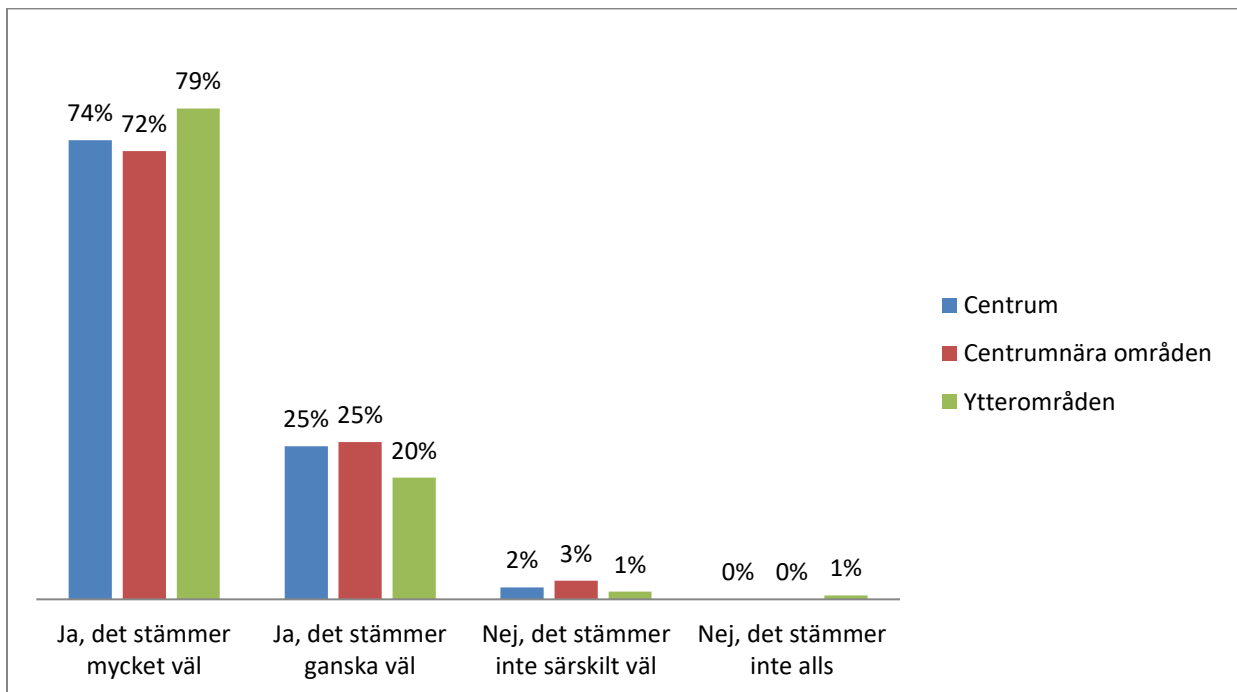

Diagram 14. Jag känner mig trygg i min bostad. Andelar, geografiskt område (n=646)

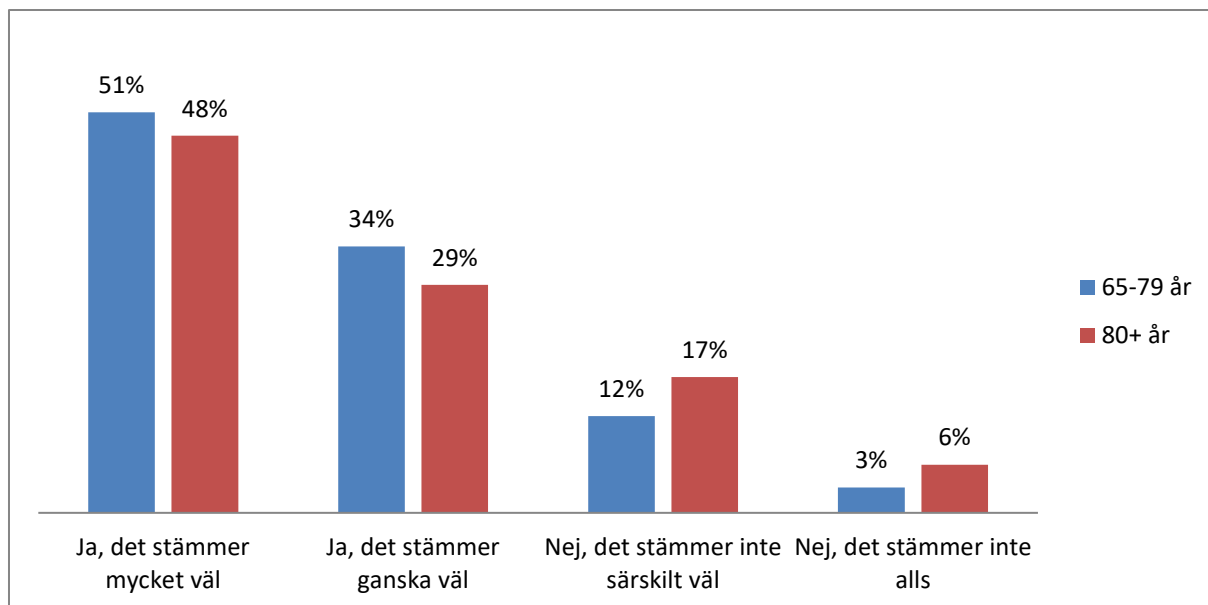

Diagram 15. Jag nyttjar eller besöker ofta parker eller naturområden i mitt närområde. Andelar, åldersgrupp (n=645)

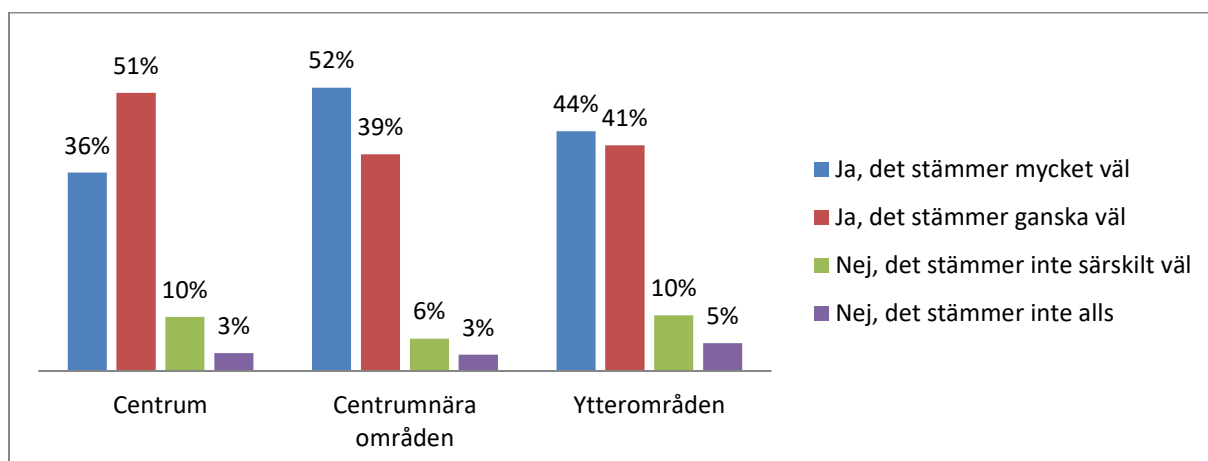

Diagram 16. Jag tycker att framkomligheten är bra på trottoarer och gångvägar i mitt närområde. Andelar, geografiskt område (n=642)

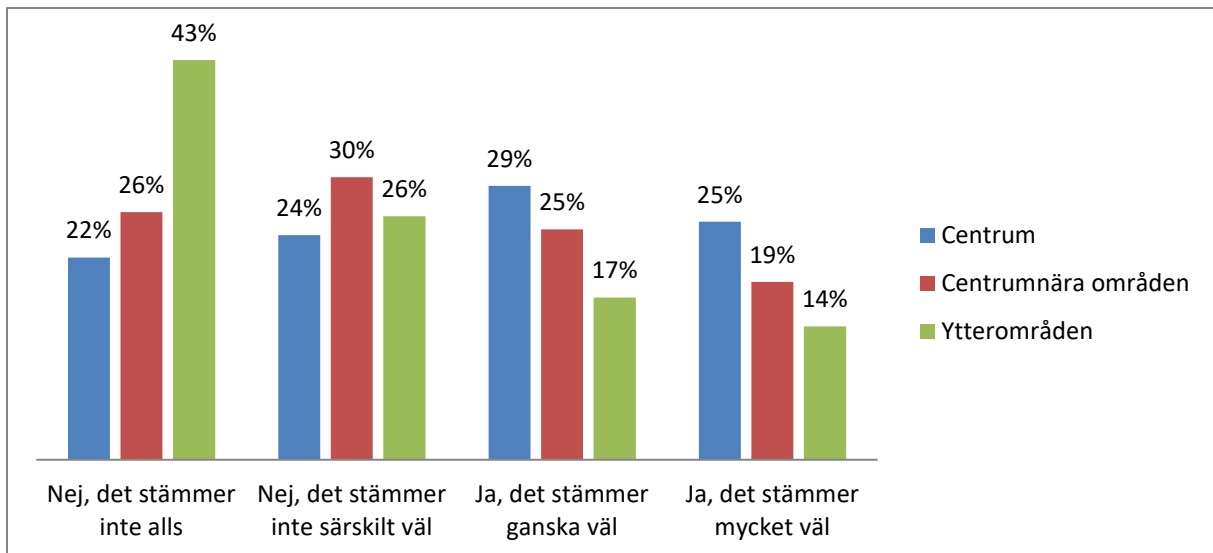

Diagram 17. Det har hänt att jag avstått från att gå ut på kvällen av oro för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad. Andelar, geografiskt område (n=640)

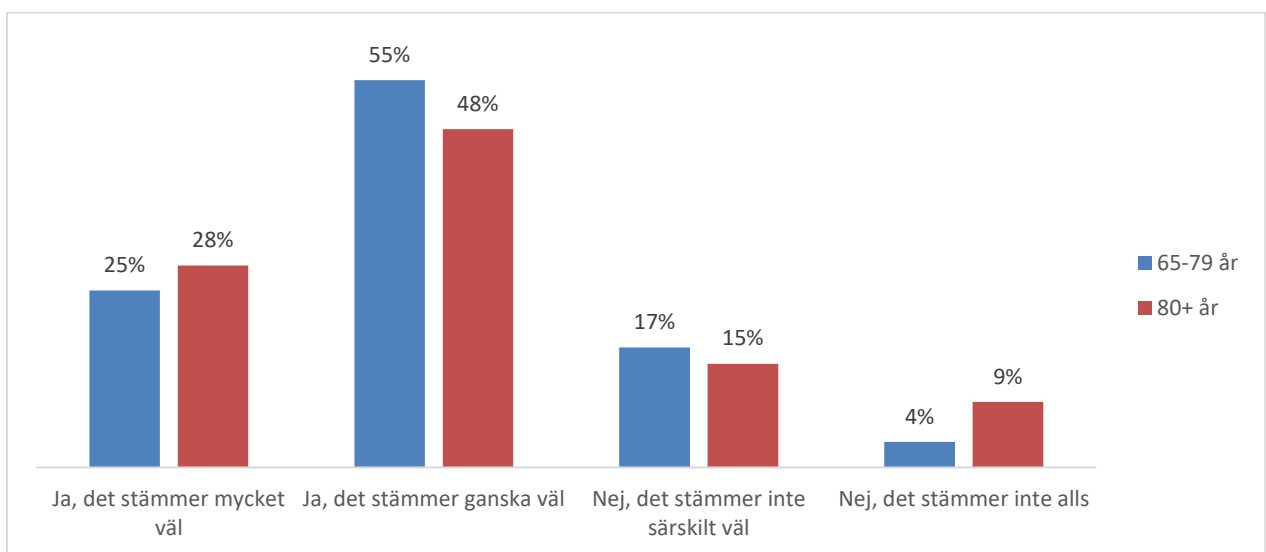

Diagram 18. Jag anser att kollektivtrafiken inom min kommun är anpassad till äldre personers behov. Andelar, åldersgrupp (n=491)

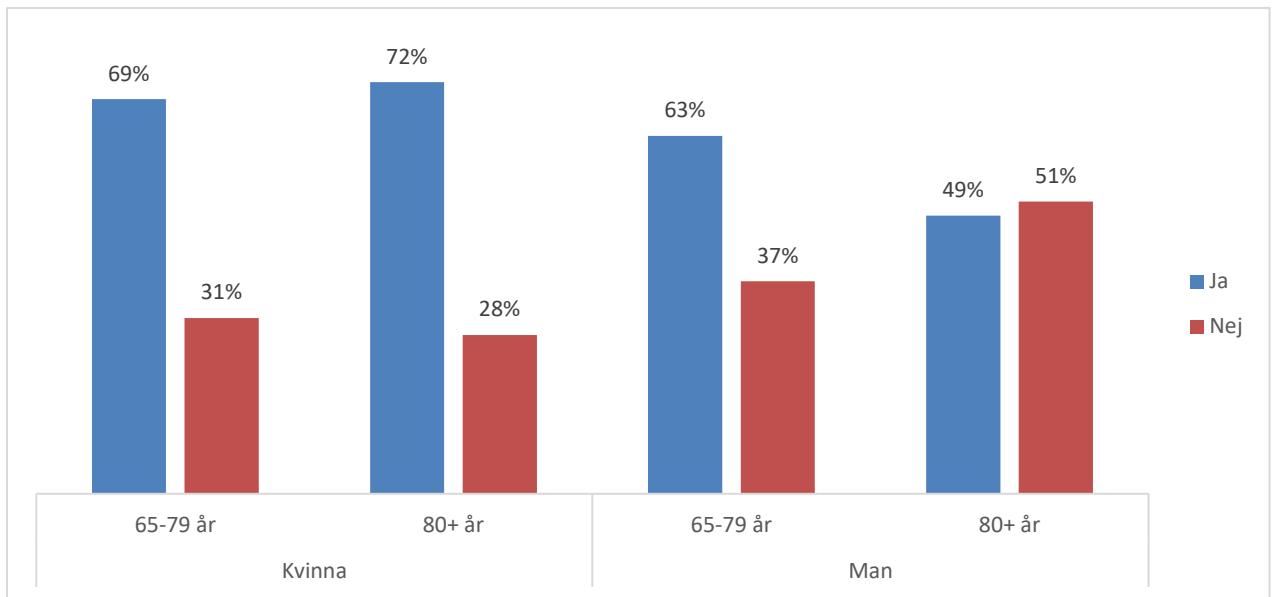

Diagram 19. Jag nyttjar kollektivtrafik för resor inom kommunen. Andelar, åldersgrupp (n=638)

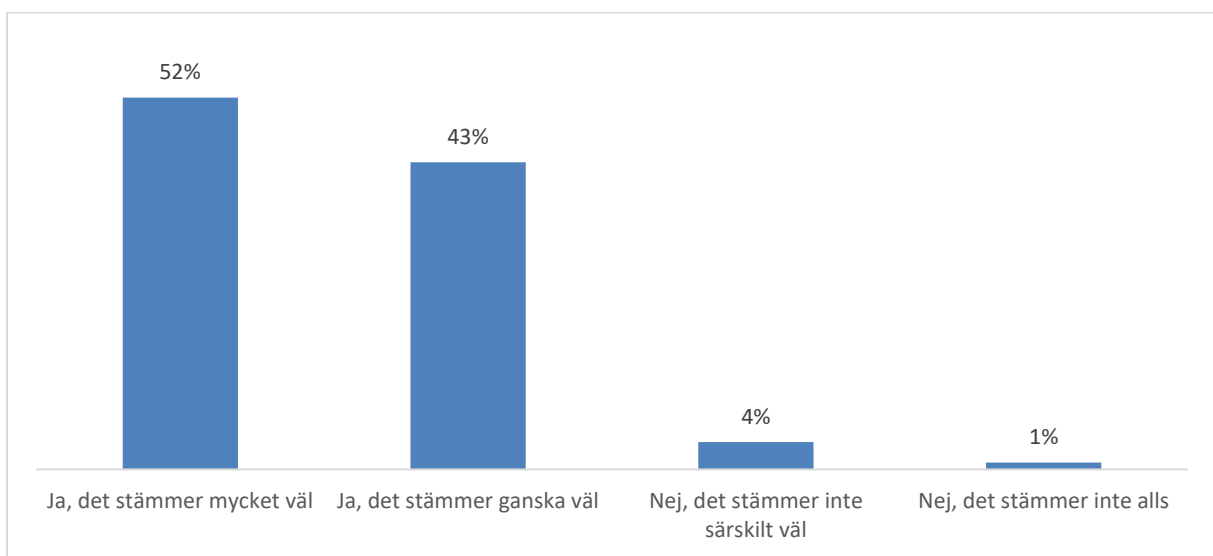

Diagram 20. Jag känner mig trygg när jag reser med kollektivtrafik. Andelar (n=429)

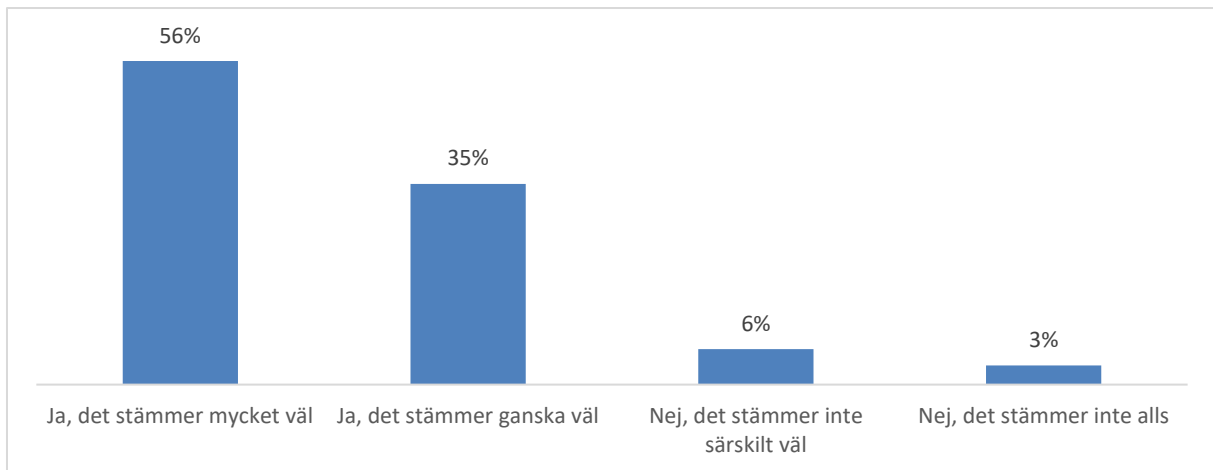

Diagram 21. Jag har möjlighet att träffa de människor jag vill, och delta i aktiviteter när jag önskar. Andelar (n=637)

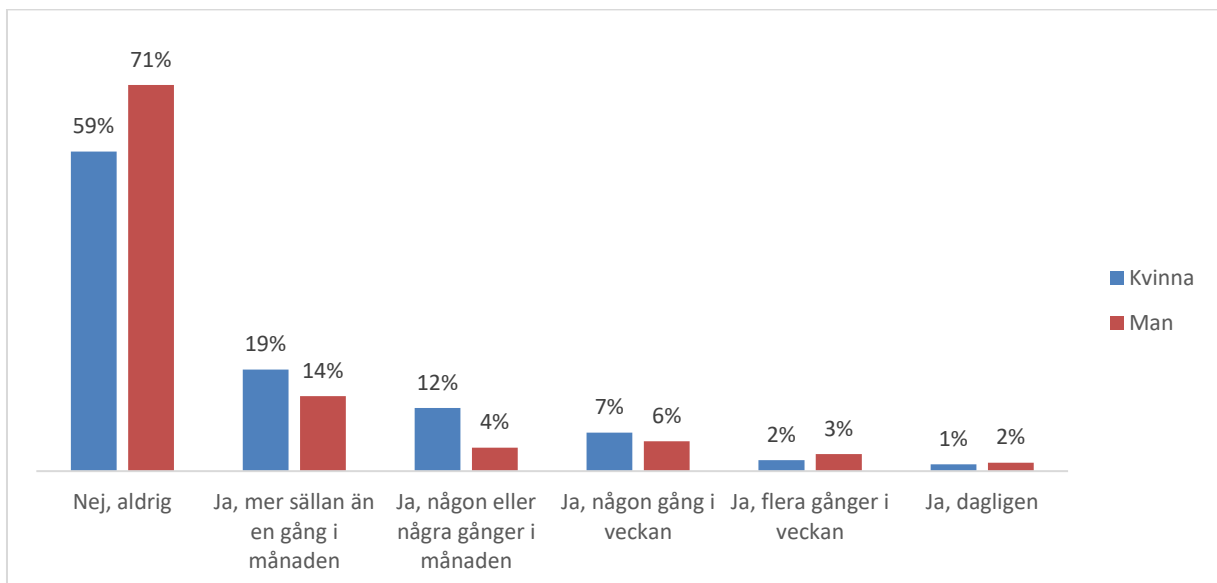

Diagram 22. Det händer att jag besväras av ofrivillig ensamhet. Andelar, kön (n=646)

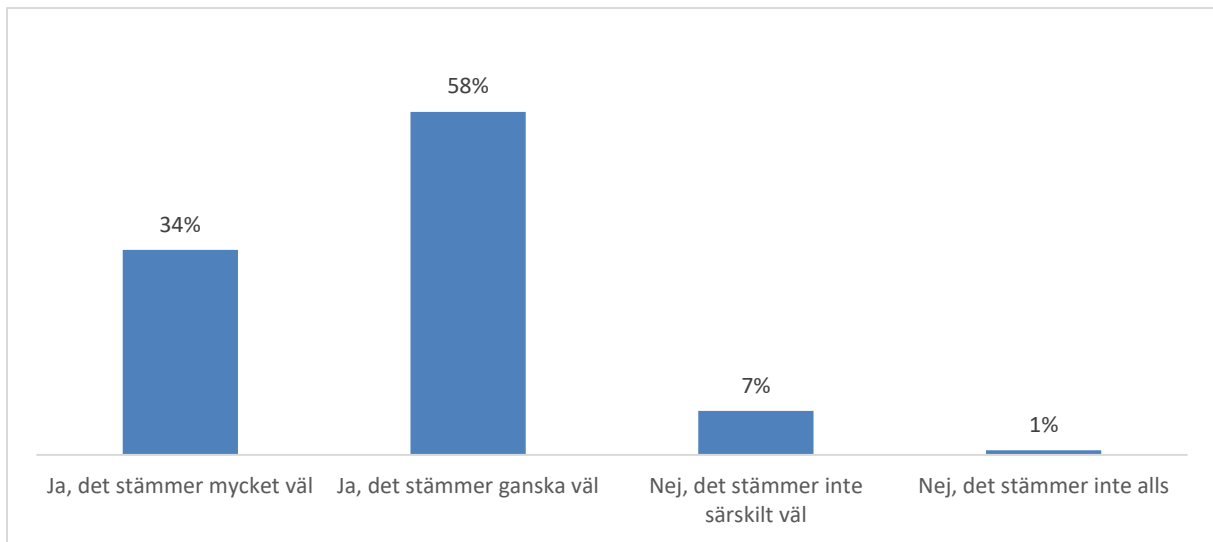

Diagram 23. Jag blir bemött med respekt i samhället. Andelar (n=626)

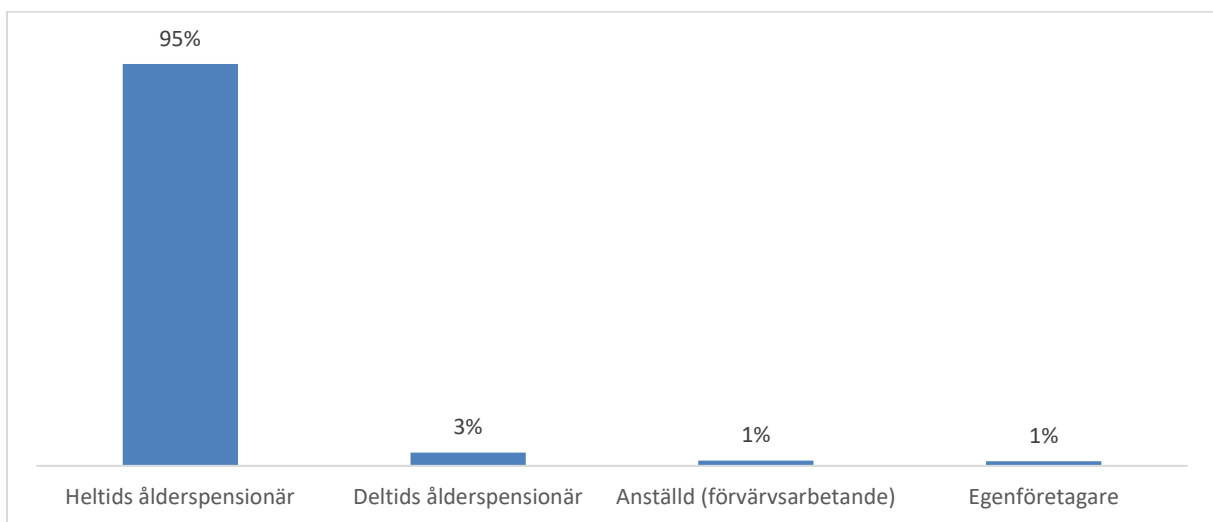

Diagram 24. Följande alternativ passar bäst in på mig i nuläget. Andelar (n=643)

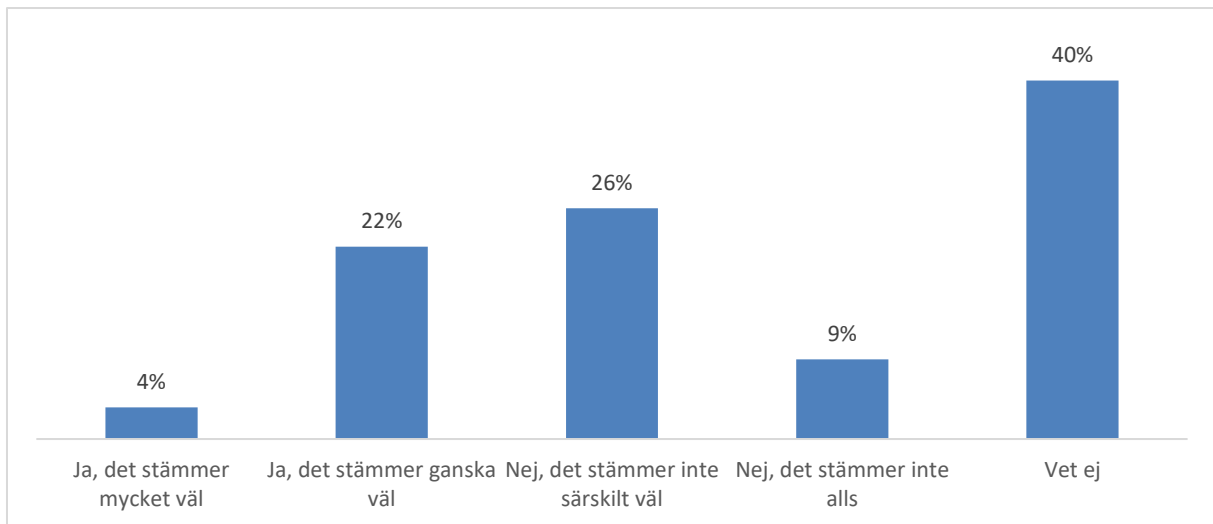

Diagram 25. Jag anser att arbetsgivare idag tar tillvara på äldre personer inom arbetslivet. Andelar (n=650)

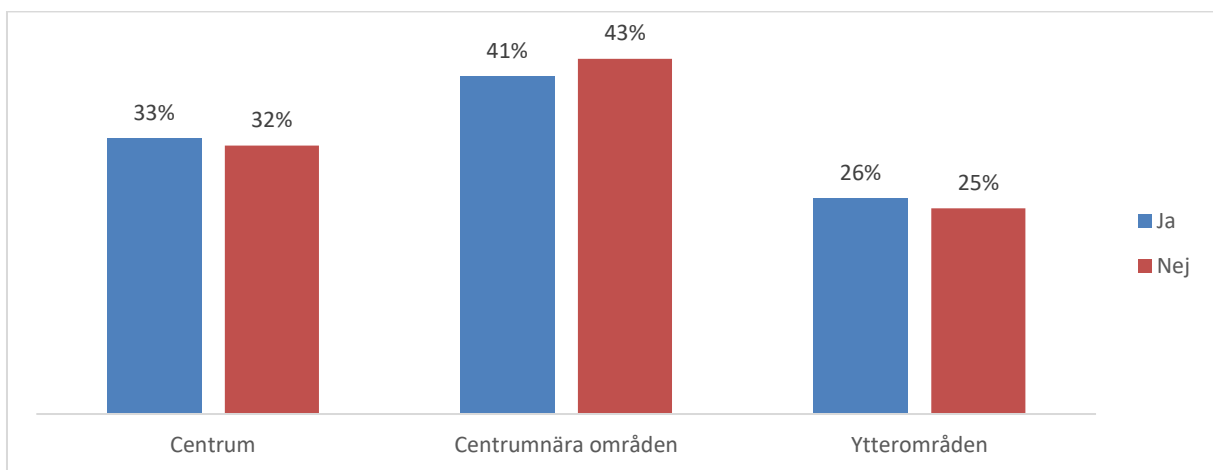

Diagram 26. Jag har deltagit i någon form av volontärverksamhet eller frivilligt arbete sedan min 65-årsdag. Geografiskt område (n=648)

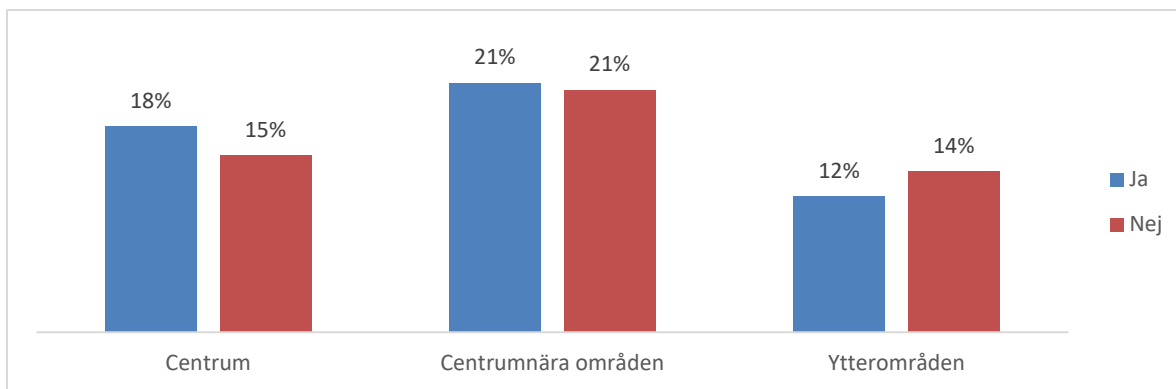

Diagram 27. Jag är politiskt aktiv eller aktiv i någon intresseorganisation eller annan förening. Geografiskt område (n=648)

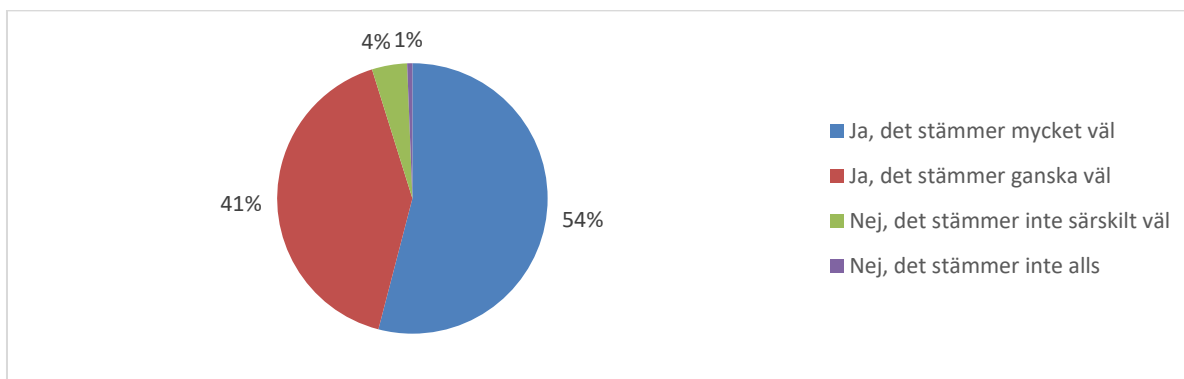

Diagram 28. Mitt närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i. Andelar (n=642)

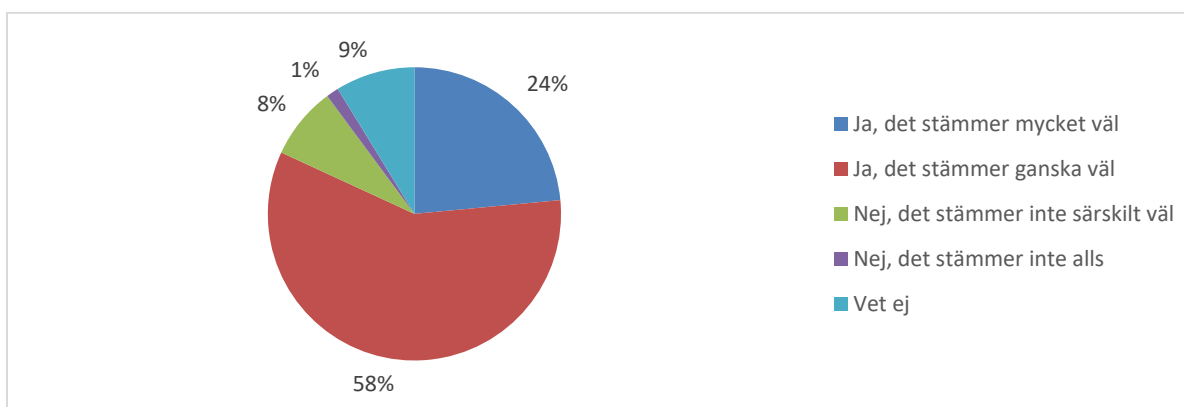

Diagram 29. Gävle är en bra kommun att leva, bo och åldras i. Andelar (n=651)

Bilaga 2. Enkät

Gävle - Äldrevänlig kommun

1.Ålder

65-69 år

70-74 år

75-79 år

80-84 år

85-89 år

90-94 år

95 år eller äldre

2.Kön

Man

Kvinna

3.Ange inom vilket av följande områden du är bosatt i

Andersberg

Bomhus

Brynäs

Forsbacka

Furuvik, Sikvik, Harnäs

Hedesunda

Hemlingby, Järvsta

Hille, Åbyggeby, Björke, Trödje

Lexe, Hagaström

Norrsundet, Bergby, Hamrångefjärden

Norr (centrum), Nynäs

Stigslund, Strömsbro, Norrlandet

Sätra

Söder (centrum), Hemsta

Sörby

Valbo

Villastaden, Fridhem, Olsbacka, Höjersdal

Öster, Alderholmen, Gävle Strand

4.Är du ensamboende eller sammanboende?

Ensamboende

Sammanboende

5.Jag har hjälp från hemtjänsten

Stämmer

Stämmer inte

6.Jag bedömer mitt allmänna hälsotillstånd som

Mycket gott

Ganska gott

Någorlunda

Ganska dåligt

Mycket dåligt

Samhällsstöd och tillgänglighet

7.Jag anser att det finns ett tillräckligt utbud av service i närheten av där jag bor, till exempel livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

8.Jag kan utan problem ta mig till livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek genom attgå eller använda kollektivtrafik.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

9.Jag har lätt att få kontakt med min hälsocentral

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

10.Jag vet vart jag ska vända mig för att ansöka om hjälpinsatser från kommunen

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

11.Jag känner mig trygg med att jag alltid kommer att få den hjälp jag behöver från kommunen

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

12.Jag använder internet Vid JA: Gå till nästa fråga. Vid NEJ: Hoppa till fråga 14.

Ja

Nej

13. Jag har lätt att hitta det jag söker information om på internet.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

Boende och bostäder

14. Äger du din bostad?

Ja (Bostadsrätt, äganderätt)

Nej (Hyresrätt)

15. Jag tycker att min bostad fungerar bra utifrån mina behov

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

16. Jag känner mig trygg i min bostad

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

Utomhusmiljöer, parker och byggnader

17. Jag nyttjar eller besöker ofta parker eller naturområden i mitt närområde.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

18. Jag tycker att framkomligheten är bra på trottoarer och gångvägar i mitt närområde.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

19. Det har hänt att jag avstått från att gå ut på kvällen av oro för att bli överfallen, rånad eller på annat sätt ofredad.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

Transporter och mobilitet

20. Jag anser att kollektivtrafiken inom min kommun är anpassad till äldre personers behov.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

21. Jag nyttjar kollektivtrafik för resor inom kommunen Vid JA: gå vidare till nästa fråga. Vid NEJ: hoppa till fråga 23.

Ja

Nej

22. Jag känner mig trygg när jag reser med kollektivtrafik.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

Delaktighet, inkludering och respekt

23. Jag har möjlighet att träffa de människor jag vill, och delta i aktiviteter när jag önskar

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

24. Det händer att jag besväras av ofrivillig ensamhet.

Ja, dagligen Ja, flera gånger i veckan

Ja, någon gång i veckan

Ja, någon eller några gånger i månaden

Ja, mer sällan än en gång i månaden

Nej, aldrig

25. Jag blir bemött med respekt i samhället.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

26.Följande alternativ passar bäst in på mig i nuläget.

Heltids ålderspensionär

Deltids ålderspensionär

Anställd (förvärvsarbetande)

Egenföretagare

Annat

27.Jag anser att arbetsgivare idag tar tillvara på äldre personer inom arbetslivet.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

28.Jag har deltagit i någon form av volontärverksamhet eller frivilligt arbete sedan min 65-årsdag

Ja

Nej

29.Jag är politiskt aktiv eller aktiv i någon intresseorganisation eller annan förening.

Ja

Nej

30.Mitt närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

31.Gävle är en bra kommun att leva, bo och åldras i.

Ja, det stämmer mycket väl

Ja, det stämmer ganska väl

Nej, det stämmer inte särskilt väl

Nej, det stämmer inte alls

Vet ej

32.Här kan du lämna kommentarer eller förslag på vad som skulle kunna göra Gävle kommun mer äldrevänligt.

- 2008:1 Karin Tillberg Mattsson
Demensteamet i Gästrikland – en utvärdering.
- 2008:2 Annika Almqvist, Mia Reuterborg & Per Åsbrink
Utvärdering av familjecentraler i Gävleborg.
- 2008:3 Bengt Finn
Brukarnas behov i centrum – samverkan i GÄST-projektet kring personer med psykiska funktions- hinder.
- 2009:1 Lena Aune
Slutrapport och utvärdering av projekt JämRum.
- 2009:2 Karin Tillberg Mattsson & Elisabeth Norin
Att bli ledare för sina arbetskamrater – studie av Kompetensstegen i Gävleborg.
- 2009:3 Annika Almqvist
Utvärdering av en samverkansprocess – ProG-projektet i Bollnäs.
- 2009:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg under 2008.
- 2010:1 Jannie Pevik Fasth
Barnahus – en första delrapport.
- 2010:2 Annika Almqvist
Självrespekt som väg ur våldet – utvärdering av Stickans gruppbehandling för män som utövat våld i nära relation.
- 2010:3 Annika Almqvist, Kaj Gustafsson, Ronnie Karlsson & Hanna Wickström
Unga vuxna utanför – kartläggning i Gävleborg.
- 2010:4 Lis Bodil Karlsson
Tryggare än så här kan det inte vara – en kvalitativ studie av Kvinnohemmet Rosen.
- 2010:5 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2009 i jämförelse med 2008.
- 2010:6 Inga Michaeli, Kaj Gustafsson & Karin Tillberg Mattsson
Utanför upptrampade stigar – en studie av förebyggande hembesök hos äldre i Gävleborg.
- 2011:1 Ann Lyrberg
Utbildning och kompetens inom missbruks- och beroendevården – en kartläggning bland personal i Gävleborgs län.
- 2011:2 Jannie Pevik Fasth
Träffpunkter för äldre – en studie av sociala mötesplatser i Hudiksvall, Söderhamn och Gävle.
- 2011:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2010 i jämförelse med 2009.
- 2011:4 Kaj Gustafsson
Utvärdering av Barnahus Gävleborg – slutrapport.
- 2011:5 Ann Lyrberg
Utvärdering av beroendemottagning i Bollnäs.
- 2012:1 Ingrid Nilsson & Karin Tillberg Mattsson

- Ett redskap för brukarinflytande? – om möjligheter och dilemman i handikappomsorgens arbete med genomförandeplaner.*
- 2012:2 Bengt Finn & Kristina Bromark
Återhämtning som ledstjärna – utvärdering av "Hela vägens psykiatri Gästrikland".
- 2012:3 Ann Lyrberg
Utvärdering av beroendemottagningen i Ljusdal.
- 2012:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2011 i jämförelse med perioden 2008–2010.
- 2012:5 Anna Karsbo
Bemötande av ensamkommande flyktingbarn i Gävleborgs län.
- 2012:6 Kaj Gustafsson
GBL och GHN-problematiken i Bollnäs kommun – en inventering av kunskaper, samverkansformer och behov av utvecklingsarbete.
- 2013:1 Ingrid Nilsson & Karin Tillberg Mattsson
Att tillgodose sociala behov för en skälig levnadsnivå – en studie av hemtjänst i Gävleborgs län.
- 2013:2 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2012 i jämförelse med perioden 2008-2011.
- 2013:3 Marie Löhman
Kontaktfamilj – till vem, varför och hur? Handläggare inom Socialtjänsten i samtliga kommuner i Gävleborgs län beskriver en av sina vanligaste tjänster riktad till barn och unga.
- 2013:4 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att öka kunskapen om barnen i gruppverksamheter.
- 2013:5 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Utvärdering av familjecentrum i Ljusdal.
- 2014:1 Kaj Gustafsson
GBL-missbruk i Bollnäs kommun – en studie av erfarenheter och upplevelser bland droganvändare och föräldrar.
- 2014:2 Ann Lyrberg
Barns och föräldrars behov av stöd i familjer med missbruk – en intervjustudie med föräldrar och personal inom missbruks- och beroendevården i Gävle, Hudiksvall och Ovanåkers kommuner i Gävleborg.
- 2014:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2013 i jämförelse med perioden 2008-2012.
- 2014:4 Kaj Gustafsson
Uppföljning av stöd- och behandlingsinsatser till barn och familjer som varit aktuella på Barnhus Gävleborg – Vad hände med barnen?
- 2015:1 Kaj Gustafsson
Utvärdering av framtidssamtalet med unga lagöverträdare i Hudiksvalls kommun.
- 2015:2 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2014 i jämförelse med perioden 2009–2013.
- 2016:1 Ann Lyrberg
Öppenvårdsmottagning Våld i Nära Relationer – En utvärdering.

- 2016:2 Kaj Gustafsson
Arbetet med våld i nära relationer i Gävleborgs län – En bild av läget 2015.
- 2016:3 Annika Almqvist & Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2015 i jämförelse med perioden 2009-2014.
- 2016:4 Annika Almqvist & Inger Linblad
Samverkan om barn och ungdomar med komplex problematik. Utvärdering av projektet SAX i samarbete mellan Högskolan i Gävle och FoU Välfärd vid Region Gävleborg.
- 2017:1 Ann Lyrberg
En baslinjemätning av samverkansklimatet.
- 2017:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2016 i jämförelse med perioden 2009–2015.
- 2017:3 Ann Lyrberg
Öppenvård i Gävleborg – En genomlysning av Gävleborgs kommuners öppna insatser inom miss-bruks- och beroendområdet.
- 2017:4 Johan Fagerberg
Spelmissbruk – En forskningsöversikt.
- 2018:1 Kaj Gustafsson
Utvärdering av den gemensamma socialjouren i Gävleborgs län.
- 2018:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och Unga – Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2017 i jämförelse med perioden 2009–2016.
- 2018:3 Ann Lyrberg
Förbättrade stöd- och behandlingsinsatser vid omhändertagande av berusade personer i Gävleborg – Utvärdering av ett nationellt finansierat utvecklingsarbete 2014-2016
- 2019:1 Karin Tillberg Mattsson
Boendestödet i Gävleborg – framgångsfaktorer och utvecklingsområden.
- 2019:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018.
- 2019:3 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och unga. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2018 i jämförelse med perioden 2010–2017.
- 2019:4 Kaj Gustafsson och Jofen Kihlström
Arbetet med föräldraskapsstöd i Gävleborgs län - en behovsanalys.
- 2020:1 Kaj Gustafsson och Oskar Andersson
Förstudie kring psykisk ohälsa i Ljusdal
- 2020:2 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för Barn och unga. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2019 i jämförelse med perioden 2010–2018.
- 2020:3 Kaj Gustafsson och Oskar Andersson
Förstudie kring psykisk ohälsa i Gävle
- 2020:4 Per Åsbrink
Att dokumentera socialtjänstens insatser för vuxna. Aktualiseringar till socialtjänsten i Gävleborg 2019.

- 2020:5 Karin Tillberg Mattsson & Tord Fredriksen
Äldres vardagsliv under coronapandemin – en intervjustudie i Gävleborg.
- 2020:6 Oskar Andersson
Gävle, en äldrevänlig kommun? – baslinjemätning.

Gävle, en äldrevänlig kommun?

- baslinjemätning

Ett växande antal städer och samhällen över hela världen strävar efter att bättre tillgodose behoven hos sina äldre invånare. WHO:s globala nätverk för äldrevänliga städer och samhällen inrättades för att främja utbyte av erfarenheter och ömsesidigt lärande mellan dessa. Att bli en äldrevänlig stad (eller i detta fall kommun) är ett långsiktigt åtagande.

I det första steget har FoU Välfärd Region Gävleborg fått i uppdrag att genomföra denna baslinjemätning i syfte att undersöka äldres upplevelser och synpunkter kring förutsättningarna för att leva ett självständigt, hälsosamt och delaktigt liv i Gävle kommun. Resultatet från enkäten kommer, tillsammans med andra aktiviteter inom projektet, att utgöra ett underlag för en treårig handlingsplan.

Beställ rapporten från:
fou.valfard@regiongavleborg.se
Region Gävleborg, FoU Välfärd
Gävle sjukhus, ingång 9 A
801 87 Gävle

FoU rapport 2020:6
ISSN: 1654-8272

